

EØS-tillegget

ISSN 1022-9310

til Den europeiske
unions tidende**Nr. 29**

17. årgang

10.6.2010

	I EØS-ORGANER	
	1. EØS-rådet	
	2. EØS-komiteen	
	3. Parlamentarikerkomiteen for EØS	
	4. Den rådgivende komité for EØS	
	II EFTA-ORGANER	
	1. EFTA-statenes faste komité	
	2. EFTAs overvåkningsorgan	
2010/EØS/29/01	Vedtak i EFTAs overvåkningsorgan nr. 500/08/COL av 16. juli 2008 om 65. endring av saksbehandlingsregler og materielle regler på statsstøtteområdet ved innlemming av et nytt kapittel om statsstøtte til miljøvern	1
	3. EFTA-domstolen	
	III EF-ORGANER	
	1. Rådet	
	2. Kommisjonen	
2010/EØS/29/02	Forhåndsmelding om en foretakssammenslutning (Sak COMP/M.5838 – Bertelsmann/Planeta/Círculo)	34
2010/EØS/29/03	Forhåndsmelding om en foretakssammenslutning (Sak COMP/M.5863 – Merck/Millipore)	35
2010/EØS/29/04	Forhåndsmelding om en foretakssammenslutning (Sak COMP/M.5899 – Warburg Pincus/Silver Lake/Interactive Data Corporation) – Sak som kan bli behandlet etter forenklet framgangsmåte.	36
2010/EØS/29/05	Innledning av behandling (Sak COMP/M.5658 – Unilever/Sara Lee Body Care)	37
2010/EØS/29/06	Statsstøtte – Spania – Statsstøtte C 10/10 (ex N 562/09) – Omstrukturingsstøtte til A NOVO Comlink SL – Innbydelse til å sende inn merknader i henhold til artikkel 108 nr. 2 TEUV	37

2010/EØS/29/07	Kommisjonsmelding i forbindelse med gjennomføring av artikkel 16 nr. 4 i europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 1008/2008 om felles regler for drift av ruteflyging i Fellesskapet – Forpliktelse til å yte offentlig tjeneste med hensyn til ruteflyging (Finland)	38
2010/EØS/29/08	Kommisjonsmelding i forbindelse med gjennomføring av artikkel 16 nr. 4 i europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 1008/2008 om felles regler for drift av ruteflyging i Fellesskapet – Forpliktelse til å yte offentlig tjeneste med hensyn til ruteflyging (Finland)	38
2010/EØS/29/09	Kommisjonsmelding i forbindelse med gjennomføring av artikkel 17 nr. 5 i europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 1008/2008 om felles regler for drift av ruteflyging i Fellesskapet – Anbudsinndrivelse i forbindelse med plikt til å yte offentlig tjeneste med hensyn til ruteflyging (Finland)	39
2010/EØS/29/10	Melding fra den franske regjering i henhold til europaparlaments- og rådsdirektiv 94/22/EF om vilkårene for tildeling og bruk av tillatelser til å drive leting etter og utvinning av hydrokarboner – ”Langlade-lisensen” og ”Hermine-lisensen”	40
2010/EØS/29/11	Melding fra den franske regjering i henhold til europaparlaments- og rådsdirektiv 94/22/EF om vilkårene for tildeling og bruk av tillatelser til å drive leting etter og utvinning av hydrokarboner – ”Sézanne-lisensen”	41
2010/EØS/29/12	Innbydelse til å sende inn forslag – EACEA/12/10 – Programmet ”Aktiv ungdom” Tiltaksområde 4.5 – Støtte til informasjonsaktiviteter for unge og de som er aktive i ungdomsarbeid og ungdomsorganisasjoner	43

3. Domstolen

EFTA-ORGANER

EFTAs OVERVÅKNINGSORGAN

VEDTAK I EFTAs OVERVÅKNINGSORGAN

2010/EØS/29/01

nr. 500/08/COL

av 16. juli 2008

om 65. endring av saksbehandlingsregler og materielle regler på statsstøtteområdet ved innlemming av et nytt kapittel om statsstøtte til miljøvern

EFTAs OVERVÅKNINGSORGAN⁽¹⁾ HAR –

under henvisning til avtalen om Det europeiske økonomiske samarbeidsområde⁽²⁾, særlig artikkel 61–63 og protokoll 26,

under henvisning til avtalen mellom EFTA-statene om opprettelse av et overvåkningsorgan og en domstol⁽³⁾, særlig artikkel 24 og artikkel 5 nr. 2 bokstav b), og ut fra følgende betraktninger:

I henhold til artikkel 24 i overvåknings- og domstolsavtalen skal Overvåkningsorganet håndheve EØS-avtalens bestemmelser om statsstøtte.

I henhold til artikkel 5 nr. 2 bokstav b) i overvåknings- og domstolsavtalen skal Overvåkningsorganet utferdige meldinger eller retningslinjer om spørsmål som EØS-avtalen omhandler, dersom EØS-avtalen eller overvåknings- og domstolsavtalen uttrykkelig bestemmer det eller Overvåkningsorganet anser det nødvendig.

Overvåkningsorganet skal i henhold til overvåknings- og domstolsavtalens protokoll 3 del I artikkel 1⁽⁴⁾ løpende undersøke alle eksisterende støtteordninger i EFTA-statene og foreslå alle formålstjenlige tiltak for at EØS-avtalen gradvis skal utvikles og kunne virke.

Det vises til saksbehandlingsregler og materielle regler på statsstøtteområdet, vedtatt av EFTAs overvåkningsorgan 19. januar 1994⁽⁵⁾,

Kommisjonen for de europeiske fellesskap (heretter kalt Kommisjonen) vedtok 23. januar 2008 en melding om Fellesskapets retningslinjer for statsstøtte til miljøvern⁽⁶⁾,

Meldingen er også relevant for Det europeiske økonomiske samarbeidsområde.

Det må sikres ensartet anvendelse av statsstøttereglene for EØS i hele Det europeiske økonomiske samarbeidsområde.

I henhold til avsnitt II under overskriften ”GENERELT” på slutten av vedlegg XV til EØS-avtalen, skal Overvåkningsorganet, etter samråd med Kommisjonen, vedta tilsvarende rettsakter som dem Kommisjonen vedtar.

Det er holdt samråd med Kommisjonen.

⁽¹⁾ Heretter kalt Overvåkningsorganet.

⁽²⁾ Heretter kalt EØS-avtalen.

⁽³⁾ Heretter kalt overvåknings- og domstolsavtalen.

⁽⁴⁾ Heretter kalt protokoll 3.

⁽⁵⁾ Retningslinjer for anvendelse og tolkning av EØS-avtalens artikkel 61 og 62 og overvåknings- og domstolsavtalens protokoll 3 artikkel 1, vedtatt og utstedt av Overvåkningsorganet 19. januar 1994, offentliggjort i *Den europeiske unions tidende* (heretter kalt EUT) L 231 av 3.9.1994, s. 1 og EØS-tillegget nr. 32 av 3.9.1994, s. 1. Retningslinjene ble sist endret 19.12.2007. Heretter kalt retningslinjene for statsstøtte. Den ajourførte versjonen av retningslinjene for statsstøtte er offentliggjort på Overvåkningsorganets nettside: <http://www.eftasurv.int/fieldsOfWork/fieldstateaid/guidelines/>

⁽⁶⁾ Offentliggjort i EUT C 82 av 1.4.2008, s. 1.

Overvåkningsorganet oppfordret ved brev av 30. juni 2008 EFTA-statene til å framlegge merknader om saken –

GJORT DETTE VEDTAK:

Artikkel 1

Retningslinjene for statsstøtte skal endres ved innlemming av et nytt kapittel om statsstøtte til miljøvern. Det nye kapittelet finnes i vedlegg I til dette vedtak.

Artikkel 2

Det eksisterende kapittelet om støtte til miljøvern oppheves.

Artikkel 3

Dette vedtak har gyldighet bare i engelsk språkversjon.

Utferdiget i Brussel, 16. juli 2008.

For EFTAs overvåkningsorgan,

Per Sanderud

President

Kristján Andri Stefánsson

Medlem av kollegiet

VEDLEGG I

STATSSTØTTE TIL MILJØVERN⁽¹⁾**1. INNLEDNING**

1. I 1994 vedtok EFTAs overvåkningsorgan ("Overvåkningsorganet") retningslinjer for statsstøtte til miljøvern. I 2001 vedtok Overvåkningsorganet nye retningslinjer (EUT L 21 av 24.1.2002, s. 32, EØS-tillegget nr. 6) som i utgangspunktet skulle være i kraft til utgangen av 2007, men perioden ble forlenget fram til vedtakelsen av nye retningslinjer.
2. Ved vurderingen av om statsstøtte er forenlig med EØS-avtalen i miljøsektoren bør det tas hensyn til miljøpolitiske mål, særlig med sikte på å fremme en bærekraftig utvikling, jf. artikkel 73–75 og niende punkt i fortalet til EØS-avtalen. Konkurransopolitikk og miljøpolitikk er derfor ikke motstridende interesser, men miljøvernkravene må integreres i definisjonen og gjennomføringen av konkurransopolitikken, særlig for å fremme en bærekraftig utvikling.

1.1. Statsstøttepolitikk og energipolitikk for Europa

3. Kommisjonen har vedtatt nye EF-retningslinjer for statsstøtte til miljøvern. EF-retningslinjene er verktøy for å gjennomføre (i) Det europeiske råds konklusjoner fra vårmøtet i 2007, som krevde iverksettelse av tiltak for å utvikle en bærekraftig integrert energipolitikk for Europa, og (ii) "Energihandlingsplanen", som er en del av energipolitikken for Europa.

Det europeiske råd fastslo blant annet følgende: "Ettersom energiproduksjon og -bruk er de viktigste kildene til utslipp av klimagass, er det behov for en integrert tilnærming til klima- og energipolitikk for å nå dette målet. Integrasjon bør oppnås på grunnlag av gjensidig støtte. På denne bakgrunn vil energipolitikken for Europa søke å nå følgende tre mål, med full respekt for medlemsstatenes valg av energiblanding og suverenitet over primærenergikilder, og underbygget av en ånd av solidaritet mellom medlemsstatene:

- å øke forsyningssikkerheten,
- å sikre de europeiske økonomienes konkurransevne og at rimelig energi er tilgjengelig,
- å fremme miljømessig bærekraft og kjempe mot klimaendringer."

Det europeiske råd støttet også en omfattende energihandlingsplan for perioden 2007–2009, og oppfordret Kommisjonen til å framlegge blant annet et forslag til en gjennomgåelse av Fellesskapets retningslinjer for statsstøtte til miljøvern.

4. EFTA-statene har innført mange tiltak for bedre miljøvern. De slutter seg til Fellesskapets system for handel med utslippskvoter, og har blant annet påtatt seg faste og uavhengige forpliktelse for å oppnå visse reduksjoner i klimagassutslipp innen 2012 i henhold til Kyotoprotokollen. Videre finner forhandlinger sted under FNs rammekonvensjon om klimaendringer med sikte på å fastsette ytterligere mål i henhold til Kyotoprotokollen.

1.2. Statsstøttepolitikk og miljøvern

5. Statsstøttetiltak kan noen ganger være effektive verktøy for å nå mål av felles interesse og dermed korrigere markedssvikt, få markedene til å fungere bedre og fremme konkurransevnen. I "Handlingsplan for statsstøtte – Mindre, men mer målrettet statsstøtte: Et veikart for statsstøttereformen 2005–2009"⁽²⁾ understrekes det også at statsstøtte kan bidra til at miljøvernmålene nås, gi muligheter for innovasjon, skape nye markeder og øke konkurransevnen gjennom ressurseffektivisering og nye investeringsmuligheter. Ettersom Fellesskapets retningslinjer for støtte til miljøvern bygger på "Handlingsplan for statsstøtte", vil Overvåkningsorganet også ta hensyn til slike betraktninger når det vurderer om statsstøtte er forenlig med EØS-avtalens funksjon.

Det teoretiske grunnlaget for de gjeldende retningslinjene omfatter også europaparlaments- og rådsbeslutning nr. 1600/2002/EF av 22. juni 2002 om fastsettelse av Fellesskapets sjette miljøhandlingsprogram⁽³⁾ (heretter kalt "det sjette miljøhandlingsprogrammet"), innlemmet i EØS-avtalen gjennom protokoll 31 artikkel 3 nr. 7 bokstav d), som fastsetter prioriterte områder for miljøverntiltak⁽⁴⁾.

6. Hovedformålet med statsstøttekontroll på miljøvernområdet er å sikre at statsstøttetiltak fører til et høyere miljøvernivå enn tilfellet ville vært uten støtten, og å sikre at de positive virkningene av støtten oppveier de negative virkningene i form av konkurransevridning, idet det tas hensyn til prinsippet om at forurenseren betaler, som er fastsatt ved EØS-avtalens artikkel 73.

⁽¹⁾ Disse retningslinjene tilsvare EF-retningslinjene for statsstøtte til miljøvern som ble vedtatt 23. januar 2008 (EUT C 82 av 1.4.2008, s. 1).

⁽²⁾ COM(2005) 107 endelig.

⁽³⁾ EFT L 242 av 10.9.2002, s. 1.

⁽⁴⁾ De prioriterte områdene er: klimaendring, natur og biologisk mangfold, miljø og helse samt naturressurser og avfall. Helse omfattes ikke av disse retningslinjene.

7. Økonomisk virksomhet kan skade miljøet, ikke minst gjennom forurensning. I visse tilfeller kan foretak i mangel av statlig inngripen unngå å betale hele kostnaden for miljøskaden som skyldes deres virksomhet. Resultatet er at markedet ikke klarer å fordele ressurser på en effektiv måte, ettersom produsenten ikke tar ansvar for de (negative) ytre virkningene av produksjonen slik at de i stedet rammer samfunnet som helhet.
8. Ifølge prinsippet om at forurenseren betaler, kan disse negative ytre virkningene håndteres ved at det sikres at forurenseren betaler for sin forurensning, noe som innebærer at forurenseren påtar seg hele miljøkostnaden. Dette skal sikre at de private kostnadene (som betales av foretaket) gjenspeiler den økonomiske virksomhetens faktiske samfunnsmessige kostnader. Full overholdelse av prinsippet om at forurenseren betaler, vil dermed føre til en korrigerende av markedssvikten. Prinsippet om at forurenseren betaler, kan overholdes enten gjennom fastsettelse av obligatoriske miljøstandarder eller ved hjelp av markedsbaserte instrumenter⁽⁵⁾. Noen av de markedsbaserte instrumentene kan innebære tildeling av statsstøtte til alle eller noen av foretakene som omfattes av dem.
9. Selv om det for tiden er grenser for anvendelsen av prinsippet om at forurenseren betaler, bør denne mangelen i regelverket ikke hindre EFTA-statene fra å pålegge miljøvernkrav som er strengere enn Fellesskapets⁽⁶⁾, eller fra å redusere negative eksterne virkninger i størst mulig grad.
10. For å høyne miljøvernnivået kan EFTA-statene velge å bruke statsstøtte for å skape incitament på individuelt plan (foretaksplan) for å oppnå et høyere miljøvernnivå enn fellesskapsstandardene krever, eller for å øke miljøvernet i mangel av fellesskapsstandarder. De kan også fastsette strengere nasjonale standarder eller høyere miljøavgifter enn det som kreves i Fellesskapets regelverk eller, i mangel av fellesskapsregelverk, bruke miljøavgifter for å ensidig gjennomføre prinsippet om at forurenseren betaler.

I henhold til EF-retningslinjene for støtte til miljøvern kan støtte til foretak som overstiger fellesskapsstandarder, erklæres forenlig med fellesmarkedet på visse vilkår. Tilsvarende kan støtte i form av reduksjon av eller fritak for harmoniserte fellesskapsavgifter på visse vilkår anses som forenlig med fellesmarkedet. Visse deler av regelverket som fastsetter slike fellesskapsstandarder, innlemmes kanskje ikke i EØS-avtalen. Videre faller Fellesskapets regelverk om avgiftsharmonisering som sådant utenfor EØS-avtalens virkeområde. Likevel vil Overvåkningsorganet med sikte på å sikre en ensartet anvendelse av bestemmelsene om statsstøtte og like konkurransevilkår i hele Det europeiske økonomiske samarbeidsområde (EØS), generelt anvende de samme referansepunktene som i EF-retningslinjene ved vurderingen av om miljøstøtte er forenlig med EØS-avtalens funksjon, idet det tar hensyn til EFTA-statenes særlige lovgivningsmessige situasjon. Dette innebærer at de foreliggende retningslinjene viser til relevante fellesskapsstandarder og fellesskapstiltak for avgiftsharmonisering når slike er vedtatt. Overvåkningsorganet understreker at slike henvisninger til Fellesskapets regelverk ikke innebærer at EFTA-statene er nødt til å følge Fellesskapets regelverk når slikt regelverk ikke er innlemmet i EØS-avtalen⁽⁷⁾. De danner bare et grunnlag for vurderingen av om støttetiltak er forenlige med EØS-avtalens funksjon i henhold til avtalens artikkel 61 nr. 3.

11. Overvåkningsorganet anser det nødvendig å revidere retningslinjene for statsstøtte til miljøvern for å nå mål tilsvarende dem som er beskrevet i handlingsplanen for statsstøtte, særlig for å sikre mer målrettet støtte, bedre økonomiske analyser og mer effektive framgangsmåter. Videre anser Overvåkningsorganet det nødvendig å ta hensyn til regnskapsmessig utvikling innenfor miljøpolitikk og miljøteknologier, og å tilpasse reglene i lys av erfaringene.
12. Overvåkningsorganet vil anvende disse retningslinjene ved vurderingen av miljøstøtte, og dermed øke rettssikkerheten og innsynet i sin beslutningstaking. Støtte til miljøvern vil først og fremst være berettiget på grunnlag av EØS-avtalens artikkel 61 nr. 3 bokstav c). Disse retningslinjene erstatter retningslinjene for statsstøtte til miljøvern som trådte i kraft i 2001⁽⁸⁾.
13. Retningslinjer gis for to typer vurderinger: en vanlig vurdering for tiltak som medfører støtte under en viss terskelverdi eller støtte gitt til anlegg med en produksjonskapasitet under en viss terskelverdi (del 3), og en detaljert vurdering for tiltak som medfører støtte over den fastsatte terskelverdien, eller støtte gitt til anlegg med en produksjonskapasitet over den fastsatte terskelverdien samt for støtte gitt til nye anlegg som produserer fornybar energi når støttebeløpet bygger på en beregning av de eksterne kostnadene som unngås (del 5).
14. Disse retningslinjene får anvendelse på alle tiltak som meldes til Overvåkningsorganet (enten fordi tiltaket ikke er omfattet av en gruppeunntaksforordning, eller fordi en gruppeunntaksforordning medfører en forpliktelse til å melde støtte enkeltvis, eller fordi den berørte EFTA-staten beslutter å melde et tiltak som i prinsippet kunne blitt unntatt i henhold til en gruppeunntaksforordning), samt i vurderingen av all ikke-meldt støtte etter at disse retningslinjene vedtas.

⁽⁵⁾ Med hensyn til sistnevnte vises det til grønnboken om markedsbaserte styringsmidler for miljøpolitikken og andre beslektede politiske formål av 28. mars 2007, COM(2007) 140 endelig.

⁽⁶⁾ Når slike krav eller standarder innlemmes i EØS-avtalen, blir de EØS-standarder.

⁽⁷⁾ For eksempel er ikke direktiv 2003/96/EF om omstrukturering av Fellesskapets ramme for beskatning av energiprodukter og elektrisitet (EUT L 283 av 31.10.2003, s. 51, sist endret ved direktiv 2004/75/EF, EUT L 157 av 30.4.2004, s. 100) innlemmet av EFTA-statene.

⁽⁸⁾ Se fotnote 1.

1.3. Avveiningstesten og dens anvendelse på støtte til miljøvern

1.3.1. Mindre, men mer målrettet støtte, avveiningstest for vurderingen av støtte

15. I den ovennevnte handlingsplanen for statsstøtte uttalte Kommisjonen at den vil, "når det er relevant, styrke sin økonomiske tilnærming til statsstøtteanalysen."
16. Ved vurderingen av om et støttetiltak kan anses som forenlig med EØS-avtalens funksjon, vil Overvåkningsorganet veie den positive virkningen av støttetiltaket i form av å nå et mål av felles interesse, mot tiltakets potensielt negative bivirkninger, for eksempel handels- og konkurransevridning. I handlingsplanen for statsstøtte, som bygger på eksisterende praksis, er denne avveiningen formålisert i det som er blitt kalt en avveiningstest⁽⁹⁾. Den består av tre trinn; i de to første trinnene granskes de positive virkningene av statsstøtten, og i det tredje trinnet granskes de negative virkningene; deretter foretas en avveining av de positive og negative virkningene. Avveiningstesten har følgende struktur:
- 1) Er støttetiltaket rettet mot et veldefinert mål av felles interesse? (For eksempel vekst, sysselsetting, samhörighet, miljø, energisikkerhet). I forbindelse med disse retningslinjene er miljøvern det relevante målet av felles interesse.
 - 2) Er støtten godt egnet til å nå målet av felles interesse, dvs. korrigerer den foreslåtte støtten markedssvikten, eller når den et annet mål?
 - a) er statsstøtte et egnet instrument?
 - b) virker støtten som et incitament, dvs. endrer den foretakenes atferd?
 - c) står støttetiltaket i forhold til formålet, dvs. kunne den samme atferdsendringen oppnås med mindre støtte?
 - 3) Er vridningen av konkurransen og virkningen på samhandelen begrenset, slik at den samlede avveiningen er positiv?
17. Denne avveiningstesten anvendes både ved utforming av statsstøtteregler og ved vurdering av saker.

1.3.2. Mål av felles interesse ifølge retningslinjene

18. Det niende punkt i fortalet til EØS-avtalen uttrykker EFTA-statenes vilje til å bevare, verne og forbedre miljøets kvalitet, og det fastsettes at bærekraftig utvikling er et av deres mål. Å fremme miljøvern er derfor et viktig mål av felles interesse. I EØS-avtalens artikkel 73 nr. 2 omtales dessuten behovet for at vern av miljøet skal være en del av EFTA-statenes politikk på andre områder, og det fastslås at deres miljøpolitikk skal bygge på prinsippene om forebygging, om at skade på miljøet rettes opp⁽¹⁰⁾ ved kilden, og om at forurenseren betaler.
19. Disse retningslinjene fastsetter vilkårene for statsstøttetildelinger med det formål å korrigere markedssvikt som medfører at miljøvernet ikke når et optimalt nivå.
20. Den vanligste markedssvikten på miljøvernområdet er knyttet til negative eksterne virkninger. Foretak som handler i egen interesse, har ikke noe incitament til å ta hensyn til de negative ytre virkningene av produksjonen, verken når de velger en bestemt produksjonsteknologi eller når de tar beslutninger på produksjonsplan. Med andre ord er produksjonskostnadene som betales av foretaket, lavere enn kostnadene som betales av samfunnet. Foretaket har derfor ikke noe incitament til å redusere sin forurensning eller iverksette enkelttiltak for å verne miljøet.
21. De offentlige myndigheter som står overfor en slik markedssvikt, bruker gjerne lovgivning for å sikre at noen tar ansvar for de negative ytre virkningene av produksjonen. Gjennom innføring av standarder, avgifter, økonomiske instrumenter og annen lovgivning skal foretakene som produserer forurensning, betale for de kostnadene de påfører samfunnet gjennom forurensningen, i samsvar med prinsippet om at forurenseren betaler. Dersom de negative ytre virkningene internaliseres, øker de private kostnadene som betales av disse foretakene, og dermed påvirkes inntektene deres negativt. Ettersom forurensningen er ujevnt fordelt mellom bransjer og foretak, vil kostnadene for miljøvennlig lovgivning ofte være differensiert, ikke bare mellom foretak, men også mellom EØS-stater. EØS-stater kan videre ha ulike oppfatninger av behovet for å innføre høye miljømål.
22. I mangel av fellesskapsstandarder og markedsbaserte instrumenter som fullt ut gjenspeiler prinsippet om at forurenseren betaler (lovgivningssvikt), kan EFTA-statene derfor ensidig beslutte å gå inn for å oppnå et høyere miljøvernnivå. Det kan igjen gi ekstra kostnader for foretak som driver virksomhet på deres territorium. EFTA-statene kan derfor i tillegg til lovgivning bruke statsstøtte som et positivt incitament for å oppnå et høyere miljøvernnivå. De kan gjøre dette på to måter:

⁽⁹⁾ Se handlingsplanen for statsstøtte, nr. 11 og 20, som er nærmere beskrevet i meldingen om innovasjon (COM(2005) 436 endelig av 21.9.2005).

⁽¹⁰⁾ Dette kan omfatte utslipp av kjemisk forurensning i miljøet, eller for eksempel virksomhet som fysisk endrer vannmiljøet og dermed forårsaker forstyrrelser i økosystemene, eller virksomhet som har en negativ virkning på vannressursenes status.

- **positive individuelle incitamenter for å redusere forurensning og andre negative miljøvirkninger:** For det første kan EFTA-statene skape positive incitamenter på individuelt plan (foretaksplan) til å gå lenger enn Fellesskapets standarder⁽¹¹⁾. I så fall reduserer støttemottakeren forurensningen fordi foretaket mottar støtte for å endre atferd, og ikke fordi det må betale kostnadene for forurensningen. Målet med statsstøtten er i dette tilfellet å direkte korrigere markedssvikten i forbindelse med de negative virkningene av forurensning,
- **positive incitamenter for å innføre nasjonal miljølovgivning som er strengere enn Fellesskapets standarder:** For det andre kan EFTA-statene innføre nasjonale regler som er strengere enn Fellesskapets standarder. Dette kan imidlertid gi visse foretak ekstra kostnader og dermed påvirke deres konkurransevilkår. Det kan dessuten hende at slike kostnader ikke utgjør samme byrde for alle foretak på grunn av deres størrelse, markedsstilling, teknologi og andre forhold. I dette tilfellet kan statsstøtte være nødvendig for å redusere byrden for de verst rammede foretakene og dermed gi EFTA-statene mulighet til å vedta nasjonal miljølovgivning som er strengere enn Fellesskapets standarder.

1.3.3. Egnede instrumenter

23. Statlig inngripen spiller en rolle for å sikre mer hensiktsmessig miljøvern. Lovgivning og markedsbaserte instrumenter er de viktigste verktøyene for å nå miljømål. Myke instrumenter, f.eks. frivillig økomerking, og spredning av miljøvennlig teknologi kan også spille en viktig rolle. Forekomst av markedssvikt eller politiske mål berettiger likevel ikke automatisk bruk av statsstøtte, selv om det kan være vanskelig å finne den best mulige blandingen av politiske instrumenter.
24. Ifølge prinsippet om at forurenseren betaler, skal forurenseren betale alle kostnader som følger av dennes forurensning, herunder de indirekte kostnadene som betales av samfunnet. For dette formålet kan miljølovgivning være et nyttig instrument for å øke forurenserens byrde. Respekt for prinsippet om at forurenseren betaler, sikrer i teorien at markedssvikten knyttet til negative eksterne virkninger vil bli korrigert. Det betyr at dersom prinsippet om at forurenseren betaler, følges konsekvent, skal det ikke være nødvendig med ytterligere statlig inngripen for å sikre et effektivt markedsresultat. Prinsippet om at forurenseren betaler, er og blir hovedregelen, og statsstøtte er en sekundær løsning. Anvendelse av statsstøtte i sammenheng med prinsippet om at forurenseren betaler, innebærer at forurenseren fritas fra byrden av å betale kostnaden for sin forurensning. Det kan derfor hende at statsstøtte ikke er et egnet instrument i slike tilfeller.
25. Særlig på grunn av en utilstrekkelig overholdelse av prinsippet om at forurenseren betaler, anses det nåværende miljøvernnivået ofte som utilfredsstillende av følgende årsaker:
 - a) for det første er det ikke lett å fastslå den nøyaktige forurensningskostnaden. Det er teknisk komplisert å beregne de ekstra kostnadene for samfunnet for alle typer produksjon, og det kan noen ganger være ineffektivt å ta hensyn til det faktum at forskjellige produsenter har forskjellige forurensningsnivåer, dersom de tilknyttede administrasjonskostnadene er svært høye. Forskjellig følsomhet overfor endringer i forbrukerpriser (priselastisitet) spiller også en rolle. Dessuten vurderer forskjellige enkeltpersoner og samfunn forurensningskostnadene forskjellig, avhengig av samfunnsmessige valg med hensyn til for eksempel virkningen av dagens politikk for framtidige generasjoner. Videre er noen kostnader vanskelige å uttrykke økonomisk uten en viss usikkerhet, for eksempel kortere forventet levetid og miljøskade. Det vil derfor alltid foreligge en viss grad av usikkerhet når kostnadene av forurensning beregnes,
 - b) for det andre kan det føre til ytre sjokk og forstyrrelser i økonomien dersom prisen for en rekke (industri) produkter høynes for plutselig for å internalisere forurensningskostnaden. De offentlige myndigheter kan derfor anse det som mer ønskelig å bevege seg forsiktig i retning av å integrere hele prisen for forurensning i visse produksjonsprosesser.
26. Selv om statsstøtte ikke løser alle de ovennevnte problemene, kan støtte i forbindelse med et utilfredsstillende miljøvernnivå skape positive incitamenter for foretak til å utøve virksomhet eller gjøre investeringer som ikke er obligatoriske og som ellers ikke ville blitt foretatt av selskaper som ønsker å oppnå gevinst. Statsstøtte kan dessuten være et egnet instrument som gjør det mulig for EFTA-statene å vedta nasjonal miljølovgivning som er strengere enn Fellesskapets standarder. Ved å lette byrden for de foretakene som er hardest rammet av lovgivningen, vil slik regulering være mulig.

1.3.4. Støttens incitamentvirkning og nødvendighet

27. Statsstøtte til miljøvern skal føre til at støttemottakeren endrer sin atferd slik at miljøvernnivået blir høyere enn tilfellet ville vært dersom støtten ikke ble tildelt. Investeringer som høyner miljøvernnivået, kan samtidig gi økte inntekter⁽¹²⁾ og/eller reduserte kostnader⁽¹³⁾, og dermed være økonomisk attraktive i seg selv. Man må derfor forsikre seg om at den aktuelle investeringen ikke ville blitt foretatt uten statsstøtte.

⁽¹¹⁾ Som nevnt ovenfor blir slike standarder EØS-standarder når de innlemmes i EØS-avtalen.

⁽¹²⁾ Mer miljøvennlig produksjon kan for eksempel medføre flere muligheter for å resirkulere avfallsmaterialer, noe som skaper ekstra inntekter. Det kan også være mulig å øke prisen på eller salget av produkter som oppfattes som mer miljøvennlig og dermed mer tiltrekkende for forbrukerne.

⁽¹³⁾ Mer miljøvennlig produksjon kan særlig medføre lavere forbruk av energi og råvarer.

28. Formålet er å sikre at foretak ikke uten støtte ville drive samme virksomhet på grunn av de iboende fordelene. Virkningen av incitamentet kan påvises gjennom kontrafaktisk analyse, der det foretas en sammenligning av den planlagte virksomheten med og uten støtte. Riktig påvisning av det kontrafaktiske scenario er avgjørende for å fastslå hvorvidt statsstøtte har en incitamentvirkning. Det er også viktig for å kunne beregne de ekstra investerings- eller produksjonskostnadene som påløper for å oppnå målet om bedre miljøvern.

29. Investeringer kan være nødvendige for å oppfylle obligatoriske fellesskapsstandarder. Ettersom foretaket uansett er pålagt å oppfylle disse standardene, kan statsstøtte for å oppfylle obligatoriske fellesskapsstandarder som allerede gjelder, ikke være berettiget.

1.3.5. Støttens forholdsmessighet

30. Støtten anses å stå i forhold til formålet bare dersom det samme resultatet ikke kunne vært oppnådd med mindre støtte. Forholdsmessigheten kan dessuten også avhenge av hvor selektivt et tiltak er.

31. Særlig skal støttebeløpet begrenses til det som er helt nødvendig for å oppnå det ønskede miljøvernnivået. Støtteberettigede kostnader for investeringsstøtte er derfor basert på de ekstra (netto) kostnadene som er nødvendige for å nå miljømålet. Det betyr at for å fastslå hvor mye støtte som kan gis, må alle de økonomiske fordelene som investeringen gir selskapet, i prinsippet trekkes fra de ekstra investeringskostnadene.

32. Det er imidlertid vanskelig å ta fullt hensyn til alle økonomiske fordeler som et foretak vil ha av en tilleggsinvestering. I den metoden for beregning av støtteberettigede kostnader som forklares i punkt 80 til 84, tas det for eksempel ikke hensyn til driftsfordeler utover en bestemt innledende periode etter investeringen. I denne forbindelse tas det heller ikke hensyn til visse typer fordeler som det ikke alltid er lett å måle – for eksempel den ”grønne profilen” som en miljøinvestering fremmer. For at støtten skal stå i forhold til formålet, er Overvåkningsorganet derfor av den oppfatning at støttebeløpet normalt skal være mindre enn de støtteberettigede investeringskostnadene, se vedlegget. Bare i tilfeller der investeringsstøtten gis gjennom en reell anbudsprosess på grunnlag av klare, åpne og ikke-diskriminerende kriterier – som faktisk sikrer at støtten begrenses til det som er helt nødvendig for å oppnå miljøgevinsten – kan støttebeløpet tilsvare 100 % av den støtteberettigede investeringskostnaden. Grunnen er at det under slike omstendigheter kan antas at de respektive anbudene gjenspeiler alle mulige fordeler som kan følge av tilleggsinvesteringen.

33. For visse tiltak er det dessuten ikke mulig å beregne støttebeløpet på grunnlag av de ekstra kostnadene; dette er tilfellet for støtte i form av fritak for eller reduksjon av miljøavgifter og støtte i form av handel med utslippskvoter. I slike tilfeller må forholdsmessighet sikres gjennom vilkår og kriterier for å gi fritak og reduksjon som sikrer at mottakeren ikke får for store fordeler, og at tiltakets selektivitet er så begrenset som mulig.

34. Kostnaden for å oppnå miljøvern er ofte relativt høyere for små og mellomstore bedrifter i forhold til omfanget av deres virksomhet. Små og mellomstore bedrifters mulighet for å betale slike kostnader begrenses dessuten ofte av kapitalmarkedets svakheter. Derfor, og i lys av den reduserte risikoen for alvorlig konkurransevridning når mottakeren er en liten eller mellomstor bedrift, kan en bonus være berettiget for slike foretak i forbindelse med noen typer støtte.

35. EFTA-statene oppfordres dessuten til å sikre at miljøgevinstene oppnås på en kostnadseffektiv måte, for eksempel ved at det velges tiltak der de eksterne kostnadene som unngås, er betydelige i forhold til støttebeløpet. Ettersom det ikke finnes noen direkte forbindelse mellom de eksterne kostnadene som unngås og kostnaden som foretaket pådrar seg, kan eksterne kostnader som unngås, bare unntaksvis brukes som grunnlag for å fastsette statsstøttebeløp. For å sikre et egnet incitament som får foretaket til å endre sin atferd, må støttebeløpet vanligvis være direkte knyttet til kostnaden som betales av foretaket.

1.3.6. Negative virkninger av miljøstøtte må begrenses slik at den samlede avveiningen blir positiv

36. Dersom statsstøtte til miljøtiltak er målrettet, slik at den bare oppveier de faktiske ekstra kostnadene som er knyttet til et høyere miljøvernnivå, er risikoen for at støtten vil medføre unødvendig konkurransevridning, vanligvis ganske begrenset. Det er derfor viktig at statsstøtte til miljøtiltak er målrettet. I tilfeller der støtte ikke er nødvendig for å oppnå, eller ikke står i forhold til det planlagte målet, vil det skade konkurransen. Dette kan særlig være tilfelle dersom støtten

- a) holder ineffektive foretak i gang,
- b) vrir foretakenes dynamiske incitament/fortrenger private investeringer,
- c) skaper markedsstyrke eller ekskluderende atferd,
- d) på kunstig måte endrer handelsstrømmer eller produksjonsplass.

37. I noen tilfelle er tiltakets formål å gripe inn i markedets virkemåte for å favorisere og til allmenn fordel for miljøet fremme visse miljøvennlige produkter på bekostning av andre mer forurensende produkter. Som følge av slike tiltak vil produsentene av de berørte miljøvennlige produktene kunne forbedre sin markedsstilling i forhold til konkurrenter som tilbyr mindre miljøvennlige produkter. I slike tilfeller vil Overvåkningsorganet ta hensyn til tiltakets samlede miljøvirkning ved vurderingen av dets negative virkning på markedsstillingen,

og dermed på inntjeningen, til foretak som ikke mottar støtte. Jo lavere den forventede miljøvirkningen av det berørte tiltaket er, desto viktigere er det å undersøke tiltakets virkning på konkurrerende produkters markedsandeler og inntjening.

1.4. Gjennomføring av avveiningstesten: juridiske presumsjoner og behovet for en mer detaljert vurdering

38. Med forbehold for protokoll 3 del II artikkel 4–7 i avtalen mellom EFTA-statene om opprettelse av et overvåkningsorgan og en domstol (heretter kalt overvåknings- og domstolsavtalen), varierer de juridiske presumsjonene som anvendes av EFTAs overvåkningsorgan, ut fra hvilken type statsstøttetiltak som meldes.
39. I del 3 i disse retningslinjene har Overvåkningsorganet angitt en rekke tiltak der det på forhånd anser at statsstøtte vil korrigere en markedssvikt som hindrer miljøvern, eller høyne miljøvernnivået. Overvåkningsorganet beskriver også en rekke vilkår og parametere som skal sikre at statsstøtte faktisk virker som et incitament, står i forhold til formålet og har en begrenset negativ virkning på konkurranse og handel. Del 3 inneholder derfor parametere for den støttede virksomheten, støtteintensiteter og vilkår knyttet til forenlighet.
40. For støttebeløp som overstiger visse terskelverdier, og for visse spesifikke situasjoner, kreves ytterligere undersøkelse på grunn av høyere risiko for vridning av konkurranse og handel. Denne ytterligere undersøkelsen vil vanligvis bestå i en videre og mer detaljert faktaanalyse av tiltaket i samsvar med del 5. Disse tiltakene vil bli erklært forenlige med EØS-avtalens funksjon dersom avveiningstesten i henhold til del 5 fører til en samlet positiv vurdering. I forbindelse med denne analysen vil ingen forenlighetskriterier være ansett som oppfylt på forhånd. Avgiftsfritak og reduserte miljøavgifter vil være gjenstand bare for vurderingen omhandlet i del 4⁽¹⁴⁾.
41. Som en følge av denne detaljerte vurderingen kan Overvåkningsorganet godkjenne støtten, erklære den uforenlig med EØS-avtalens funksjon, eller gjøre et vedtak om forenlighet på visse vilkår.

1.5. Grunner til at visse tiltak omfattes av disse retningslinjene

42. Overvåkningsorganet har beskrevet en rekke tiltak der statsstøtte på visse vilkår kan være forenlig med EØS-avtalens artikkel 61 nr. 3 bokstav c).

1.5.1. Støtte til foretak som går lenger enn Fellesskapets standarder eller høyner miljøvernnivået i mangel av fellesskapsstandarder

43. Denne typen støtte gir foretak individuelle incitamenter til å oppnå bedre miljøvern. Vanligvis har et foretak ikke noe incitament til å gå lenger enn obligatoriske standarder dersom kostnaden for å gjøre det er større enn fordelene for foretaket. I slike tilfeller kan statsstøtte gis til foretak som et incitament til å bedre miljøvernet. I samsvar med Fellesskapets målsetning om å støtte øko-innovasjon kan en gunstigere behandling godtas for øko-innovasjonsprosjekter som korrigerer den doble markedssvikten knyttet til høyere risiko ved innovasjon sammenholdt med miljøaspektet ved prosjektet. Formålet med støtte til øko-innovasjon er derfor å påskynde spredningen av øko-innovasjon på markedet.

1.5.2. Støtte til anskaffelse av nye transportmidler som går lenger enn Fellesskapets standarder eller høyner miljøvernnivået i mangel av fellesskapsstandarder

44. Transport forårsaker en stor andel av de samlede utslippene av klimagasser (ca. 30 %) og lokal forurensning i form av støv, partikler, NO_x og SO_x. Det er derfor viktig å oppfordre til bruk av rene transportmåter, både for å bekjempe globale klimaendringer og for å redusere lokal forurensning, særlig i byer. I denne forbindelse er det særlig viktig å oppfordre til anskaffelse av rene transportmidler (herunder rene skip).

1.5.3. Støtte til tidlig tilpasning til framtidige fellesskapsstandarder

45. Ifølge disse retningslinjene godkjennes ikke støtte som hjelp til foretak for å oppfylle allerede gjeldende fellesskapsstandarder, ettersom slik støtte ikke ville føre til et høyere miljøvernnivå. Statsstøtte kan imidlertid sikre betydelig raskere gjennomføring av nylig vedtatte fellesskapsstandarder som ennå ikke er trådt i kraft, og kan dermed bidra til å redusere forurensning i raskere tempo enn tilfellet ville vært uten støtten. I slike situasjoner kan statsstøtte derfor gi foretak individuelle incitamenter til å oppveie de negative ytre virkningene av forurensning.

1.5.4. Støtte til miljøundersøkelser

46. Støtte til selskaper til studier av investeringer som er rettet mot å oppnå et miljøvernnivå som er høyere enn Fellesskapets standarder, eller høyner miljøvernnivået i mangel av fellesskapsstandarder, og til studier av energisparing og produksjon av fornybar energi, korrigerer markedssvikten knyttet til asymmetrisk informasjon. Ofte undervurderer foretak mulighetene og fordelene som ligger i energisparing og fornybar energi, noe som fører til underinvestering.

⁽¹⁴⁾ Støtte gitt i form av skattemessig støtte i samsvar med kapittel 3, vil bli gjenstand for en detaljert vurdering dersom terskelverdiene i kapittel 5 overstiges.

1.5.5. Støtte til energisparing

47. Denne typen støtte er rettet mot å korrigere markedssvikten knyttet til negative eksterne virkninger, ved å skape individuelle incitamenter for å nå miljømål for energisparing og reduksjon av klimagassutslipp. Statsstøtte kan være hensiktsmessig når investeringene som fører til energisparing, ikke er obligatoriske ifølge gjeldende fellesskapsstandarder, og når de ikke er lønnsomme, det vil si når kostnaden for energisparing er høyere enn den tilknyttede private økonomiske gevinsten. For små og mellomstore bedrifter kan gunstigere støtte være nødvendig for å ta hensyn til at disse foretakene ofte undervurderer fordelene knyttet til energisparing over et langt tidsrom, noe som fører til at de underinvesterer i energisparingstiltak.

1.5.6. Støtte til fornybare energikilder

48. Denne typen støtte er rettet mot å korrigere markedssvikten knyttet til negative eksterne virkninger, ved å skape individuelle incitamenter for å øke andelen av fornybare energikilder i den samlede energiproduksjonen. Økt bruk av fornybare energikilder ventes å spille en viktig rolle for å nå målene for reduksjon av klimagassutslipp. Statsstøtte kan være berettiget dersom kostnaden for produksjon av fornybar energi er høyere enn kostnaden for produksjon basert på mindre miljøvennlige kilder, og dersom det ikke foreligger noen obligatorisk fellesskapsstandard for andelen av energi fra fornybare kilder for individuelle foretak. Den høye produksjonskostnaden for visse typer fornybar energi tillater ikke foretakene å kreve konkurransedyktige priser på markedet, og skaper derfor en hindring for markedsadgangen for fornybar energi. På grunn av den teknologiske utviklingen innen fornybar energi og en gradvis økende internalisering av ytre miljøvirkninger (blant annet som følge av europaparlaments- og rådsdirektiv 2008/1/EF av 15. januar 2008 om integrert forebygging og begrensning av forurensning⁽¹⁵⁾), lovgivningen om luftkvalitet og systemet for handel med utslippkvoter), har kostnadsdifferansen vist en nedadgående tendens de seneste årene, noe som har redusert behovet for støtte.
49. Dessuten skal satsingen på biodrivstoff⁽¹⁶⁾ fremme både forsynings sikkerheten og klimapolitikken på en bærekraftig måte. Statsstøtte kan derfor være et egnet instrument bare ved bruk av fornybare energikilder som åpenbart gir miljøgevinster og er bærekraftige. Særlig vil biodrivstoff som ikke oppfyller bærekraftkriteriene angitt i artikkel 15 i forslaget til et europaparlaments- og rådsdirektiv om fremmet bruk av energi fra fornybare kilder⁽¹⁷⁾, ikke bli ansett som berettiget til statsstøtte. Når EFTA-statene utarbeider sine støttesystemer, kan de oppmuntre til bruk av biodrivstoff som gir ytterligere fordeler – herunder spredningen som følger av biodrivstoff laget av avfall, rester, cellulose og lignocellulose – ved å ta behørig hensyn til de forskjellige kostnadene for på den ene siden produksjon av energi fra tradisjonelt biodrivstoff, og på den andre siden produksjon av energi fra biodrivstoff som gir ytterligere fordeler.
50. Når det gjelder vannkraftanlegg, bør det legges merke til at de kan påvirke miljøet på to ulike måter. De har et klart potensial når det gjelder lave klimagassutslipp. De kan derfor utgjøre en viktig del i den samlede energiblandingen. På den annen side kan slike anlegg også ha en negativ virkning, for eksempel på vannsystem og biologisk mangfold⁽¹⁸⁾.

1.5.7. Støtte til kraftvarme og støtte til fjernvarme

51. Disse typene av støtte korrigerer markedssvikt knyttet til negative eksterne virkninger, ved å skape individuelle incitamenter til å nå miljømål på området energisparing. Kraftvarmeproduksjon er den mest effektive måten å produsere elektrisitet og varme samtidig på. Ved samtidig produksjon av elektrisitet og varme går mindre energi tapt i produksjonen. Kraftvarmeproduksjonens betydning for EUs energistrategi er understreket ved vedtaket av europaparlaments- og rådsdirektiv 2004/8/EF av 11. februar 2004 om fremming av kraftvarmeproduksjon på grunnlag av en etterspørsel etter nyttevarme i det indre energimarkedet og om endring av direktiv 92/42/EØF⁽¹⁹⁾. Det vises også til et kapittel om kraftvarmeproduksjon i Kommisjonens handlingsplan for energieffektivitet: Utnyttelse av potensialet⁽²⁰⁾. Sistnevnte dokument påpeker potensialet i spillvarme, for eksempel fra industrien eller forsyningssektoren, som med fordel kan anvendes for eksempel til fjernvarme. Videre kan fjernvarme være mer energieffektiv enn individuell oppvarming og føre til betydelig bedre luftkvalitet i byer. Forutsatt at det påvises at fjernvarme er mindre forurensende og mer energieffektiv med hensyn til produksjon og distribusjon av varmen, men koster mer enn individuell oppvarming, kan statsstøtte derfor tildeles med sikte på å gi incitamenter for å nå miljømål. Dersom de ytre miljøvirkningene gradvis internaliseres i kostnadene for andre teknologier, kan det ventes å redusere behovet for støtte ved at disse kostnadene gradvis nærmer seg kostnadene for kraftvarme og fjernvarme.

⁽¹⁵⁾ EUT L 24 av 29.1.2008, s. 8. Nevnte direktiv er en konsolidering av rådsdirektiv 96/61/EF av 24. september 1996, som er innlemmet i EØS-avtalen i vedlegg XX nr. 1f).

⁽¹⁶⁾ Se rapporten om framskritt med hensyn til biodrivstoff, COM(2006) 845 endelig, utstedt av Kommisjonen.

⁽¹⁷⁾ COM(2008) 19 endelig. Straks direktivet er vedtatt av Europaparlamentet og Rådet, vil Overvåkningsorganet anvende bærekraftighetskriteriet i den endelige teksten.

⁽¹⁸⁾ Europaparlaments- og rådsdirektiv 2000/60/EF av 23. oktober 2000 om fastsettelse av en ramme for fellesskapstiltak på området vannpolitikk (EFT L 327 av 22.12.2000, s. 1). Direktivet sist endret ved vedtak nr. 2455/2001/EF (EFT L 331 av 15.12.2001, s. 1). Særlig fastsetter artikkel 4 nr. 7 kriterier for å tillate nye forandringer av vannforekomster. Direktiv 2000/60/EF og vedtak nr. 2455/2001/EF er innlemmet i EØS-avtalen i vedlegg XX nr. 13ca.

⁽¹⁹⁾ EUT L 52 av 21.2.2004, s. 50, innlemmet i EØS-avtalen i vedlegg IV nr. 24.

⁽²⁰⁾ COM(2006) 545 endelig.

1.5.8. Støtte til avfallshåndtering

52. Denne typen støtte tar sikte på å gi individuelle incitamenter til å nå miljømål knyttet til avfallshåndtering⁽²¹⁾. Det sjette miljøhandlingsprogrammet⁽²²⁾ fastsetter at forebygging og håndtering av avfall er en av de fire viktigste prioriteringene. Hovedmålet er å bryte koplingen mellom avfallsproduksjon og økonomisk virksomhet, slik at økonomisk vekst i EU ikke vil føre til stadig mer avfall. I denne forbindelse kan statsstøtte gis til avfallsprodusenten (se avsnitt 3.1.1) så vel som til foretak som håndterer eller resirkulerer avfall skapt av andre foretak (se avsnitt 3.1.9). De positive miljøvirkningene skal imidlertid sikres, prinsippet om at forurenseren betaler, skal ikke omgås, og markedene for sekundærmaterialer skal fungere normalt og ikke vis.

1.5.9. Støtte til sanering av forurensede områder

53. Denne typen støtte skal gi et individuelt incitament til å oppveie negative eksterne virkninger når det ikke er mulig å identifisere forurenseren og få vedkommende til å betale for å rette opp miljøskaden. I slike tilfeller kan statsstøtte være berettiget dersom kostnaden for sanering er høyere enn den påfølgende verdiøkningen av området.

1.5.10. Støtte til flytting av foretak

54. Denne typen investeringsstøtte tar sikte på å skape individuelle incitamenter til å redusere negative eksterne virkninger ved å flytte svært forurensende foretak til områder der forurensningen vil ha en mindre skadelig virkning, noe som gir lavere eksterne kostnader. I tråd med føre-var-prinsippet innfører disse retningslinjene en mulighet til å gi støtte til flytting av *anlegg med høy risikofaktor* i samsvar med rådsdirektiv 96/82/EF av 9. desember 1996 om kontroll med farene for større ulykker med farlige stoffer⁽²³⁾ (heretter kalt "Seveso II-direktivet")⁽²⁴⁾. Tidligere ulykker har vist at beliggenheten til et anlegg som omfattes av Seveso II-direktivet, er av avgjørende betydning både med hensyn til forebygging av ulykker og begrensning av følgene av ulykker for mennesker og miljø. Statsstøtte kan derfor være berettiget dersom flyttingen skjer av miljømessige årsaker. For å sikre at støtte ikke gis til flytting for andre formål, kreves et administrativt eller juridisk vedtak fra en vedkommende offentlig myndighet, eller en avtale mellom en vedkommende offentlig myndighet og foretaket om flytting av virksomheten. De støtteberettigede kostnadene skal ta hensyn til eventuelle fordeler virksomheten kan få ved å flytte.

1.5.11. Støtte som inngår i system for handel med utslippskvoter

55. Systemer for handel med utslippskvoter kan innebære statsstøtte på ulike måter, for eksempel når EFTA-statene tildeler tillatelser under markedsverdi og dette kan tilskrives EFTA-statene. Denne typen støtte kan brukes for å rette opp negative eksterne virkninger, ved å tillate innføring av markedsbaserte instrumenter rettet mot miljømål. Dersom det samlede antall rettigheter som en medlemsstat har gitt, er lavere enn foretakenes samlede forventede behov, vil den samlede virkningen for miljøvernnivået være positiv. Dersom de tildelte utslippstillatelsene ikke dekker de enkelte foretakenes behov, må foretaket enten redusere sin forurensning og dermed bidra til et høyere miljøvernnivå, eller kjøpe flere utslippstillatelser på markedet og dermed betale en kompensasjon for forurensningen. For å begrense konkurransevridningen må det ikke deles ut for mange rettigheter, og det må sikres at utilbørlige adgangshindringer ikke oppstår.

56. Kriteriene i punkt 55 danner grunnlag for Overvåkningsorganets vurdering av situasjoner som oppstår i handelsperioden som avsluttes 31. desember 2012. Med hensyn til situasjoner som oppstår i handelsperioden etter nevnte dato, vil Overvåkningsorganet vurdere tiltakene på bakgrunn av om de både er nødvendige og står i forhold til formålet.

1.5.12. Støtte i form av reduksjon av eller fritak for miljøavgifter

57. Reduksjon av og fritak for miljøavgifter for visse sektorer eller kategorier av foretak kan gjøre det mulig å innføre høyere avgifter for andre foretak, noe som samlet sett fører til bedre kostnadsinternalisering og skaper ytterligere incitamenter til å bedre miljøvernet. Denne typen støtte kan derfor være nødvendig for å rette opp negative eksterne virkninger indirekte ved å lette innføringen eller opprettholdelsen av relativt høye nasjonale miljøavgifter. For at støtten skal være forenlig må det vises at fritakene eller reduksjonene er nødvendige for alle de foreslåtte kategoriene av støttemottakere, og at de er av rimelig omfang. Dette antas å være tilfelle dersom støttemottakere minst betaler minste avgiftssats i Fellesskapet i henhold til gjeldende direktiv, dersom et slikt finnes⁽²⁵⁾. Ellers avhenger nødvendigheten av hvordan den nasjonale avgiften påvirker produksjonskostnadene, og av muligheten for å overføre avgiften til forbrukerne og redusere fortjenestemarginen. Forholdsmessigheten vil avhenge av hvordan støttemottakerne kan redusere sitt forbruk eller utslipp ytterligere, betale en del av den nasjonale avgiften eller inngå miljøavtaler om å redusere forurensning⁽²⁶⁾.

⁽²¹⁾ Avfallshåndtering omfatter ombruk, resirkulering og gjenvinning.

⁽²²⁾ Det sjette miljøhandlingsprogrammet er innlemmet i EØS-avtalen ved protokoll 31 artikkel 3 nr. 7 bokstav d).

⁽²³⁾ EFT L 10 av 14.1.1997, s. 13. Direktivet sist endret ved sist endret ved europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 1882/2003 (EUT L 284 av 31.10.2003, s. 1).

⁽²⁴⁾ Direktivet er innlemmet i EØS-avtalen i vedlegg XX nr. 23a.

⁽²⁵⁾ Se punkt 10 ovenfor.

⁽²⁶⁾ Kommisjonen kan revidere tilnærmingen til denne typen støtte når direktiv 2003/96/EF revideres.

2. VIRKEOMRÅDE OG DEFINISJONER

2.1. Retningslinjenes virkeområde

58. Disse retningslinjene får anvendelse på statsstøtte til miljøvern. De vil bli anvendt i samsvar med annen EØS-politikk på statsstøtteområdet, andre bestemmelser i EØS-avtalen og regelverk vedtatt i henhold til EØS-avtalen. Disse retningslinjene vil også vise til regelverk som ikke er innlemmet i EØS-avtalen⁽²⁷⁾.
59. Disse retningslinjene får anvendelse på støtte⁽²⁸⁾ til å fremme miljøvern i alle sektorer som omfattes av EØS-avtalen. De får også anvendelse på de sektorene som er gjenstand for særskilte EØS-regler for statsstøtte (stålbehandling, verft, motorvogn, kunstfiber, transport og kull), med mindre noe annet er fastsatt i de særskilte reglene.
60. Utvikling og framstilling av miljøvennlige produkter, maskiner eller transportmidler med sikte på bruk av færre naturressurser, og tiltak gjennomført ved anlegg eller andre produksjonsenheter med sikte på å oppnå bedre sikkerhet eller hygiene, omfattes ikke av disse retningslinjene.
61. Handel med landbruksprodukter, fisk og andre havprodukter faller i stor utstrekning utenfor EØS-avtalens virkeområde⁽²⁹⁾. Ettersom Overvåkningsorganet ikke har kompetanse til å undersøke støttetiltak til miljøvern som av denne grunn faller utenfor EØS-avtalens virkeområde, vil slike støttetiltak ikke være omfattet av disse retningslinjene.
62. Finansieringen av miljøverntiltak knyttet til infrastrukturer for luft-, vei- og jernbanetransport, transport på innenlandsk vannvei og sjøtransport, herunder alle prosjekter av felles interesse som nevnt i europaparlaments- og rådsvedtak nr. 1692/96/EF av 23. juli 1996 om fellesskapsretningslinjer for utviklingen av et transeuropeisk transportnett⁽³⁰⁾, er ikke omfattet av disse retningslinjene.
63. Statsstøtte til forskning, utvikling og innovasjon på miljøområdet vurderes i henhold til Overvåkningsorganets retningslinjer for statsstøtte til forskning, utvikling og innovasjon⁽³¹⁾. Stadiet der øko-innovasjon spres til markedet (anskaffelse av en eiendel i form av øko-innovasjon), er omfattet av disse retningslinjene.
64. Ingen forhold ved støtte til opplæringstiltak på miljøområdet berettiger andre regler enn reglene om støtte til opplæringstiltak generelt, og Overvåkningsorganet vil derfor vurdere slik støtte i henhold til kommisjonsforordning (EF) nr. 68/2001 av 12. januar 2001 om anvendelse av EF-traktatens artikkel 87 og 88 på opplæringsstøtte⁽³²⁾.
65. Konsulenttjenester spiller en viktig rolle ved å hjelpe små og mellomstore bedrifter med å gjøre framskritt på miljøvernområdet. De kan blant annet brukes for å foreta miljørevisjoner eller vurdere de økonomiske fordelene ved en miljøvennlig investering for et foretak, og dermed gi små og mellomstore bedrifter et incitament til å foreta investeringer som fremmer miljøvern. Støtte til små og mellomstore bedrifter til rådgivnings-/konsulenttjenester på miljøområdet kan gis i henhold til kommisjonsforordning (EF) nr. 70/2001 av 12. januar 2001 om anvendelse av EF-traktatens artikkel 87 og 88 på statsstøtte til små og mellomstore bedrifter⁽³³⁾.
66. Disse retningslinjene får ikke anvendelse på ugjenkallelige kostnader (*stranded costs*) som definert i retningslinjene for analyse av statsstøtte tilknyttet *stranded costs*⁽³⁴⁾.
67. I den utstrekning bestemmelsene om energisparing i avsnitt 3.1.5 ikke får anvendelse, får disse retningslinjene ikke anvendelse på statsstøtte til investeringer i infrastruktur knyttet til fjernvarme, som vil bli vurdert i henhold til EØS-avtalens artikkel 61 nr. 3 bokstav c).
68. I noen EFTA-stater kan selskaper være pålagt miljøavgifter og samtidig delta i handel med utslippskvoter. Overvåkningsorganet har ikke nok erfaring med å vurdere om reduksjon av miljøavgifter i slike situasjoner er forenlig med EØS-avtalen. Det er derfor for tidlig for Overvåkningsorganet å gi generell veiledning om dette. I stedet vil vurderingen av slike tilfeller, i den utstrekning de utgjør statsstøtte i henhold til EØS-avtalens artikkel 61 nr. 1, foretas på grunnlag av EØS-avtalens artikkel 61 nr. 3 bokstav c).

⁽²⁷⁾ Se punkt 10 ovenfor.

⁽²⁸⁾ Disse retningslinjene drøfter ikke begrepet statsstøtte, som følger av EØS-avtalens artikkel 61 nr. 1 og rettspraksis ved EFTA-domstolen og EF-domstolene.

⁽²⁹⁾ Se EØS-avtalens artikkel 8 nr. 3.

⁽³⁰⁾ EFT L 228 av 9.9.1996, s. 1, innlemmet i EØS-avtalen i vedlegg XIII. Vedtaket sist endret ved rådsforordning (EF) nr. 1791/2006 (EUT L 363 av 20.12.2006, s. 1).

⁽³¹⁾ Saksbehandlingsregler og materielle regler på statsstøtteområdet – retningslinjer for anvendelse og tolkning av EØS-avtalens artikkel 61 og 62 og overvåknings- og domstolsavtalens protokoll 3 del I artikkel 1, vedtatt og utstedt av Overvåkningsorganet 19. januar 1994, offentliggjort i EFT L 231 av 3.9.1994, s. 1, og EØS-tillegget nr. 32 av 3.9.1994, s. 1 ("retningslinjene for statsstøtte"). Den delen av retningslinjene for statsstøtte som omhandler støtte til forskning, utvikling og nyskaping, er ennå ikke offentliggjort, men er tilgjengelig på Overvåkningsorganets nettside: www.eftasurv.int.

⁽³²⁾ EFT L 10 av 13.1.2001, s. 20, innlemmet i EØS-avtalen i vedlegg XV. Forordningen sist endret ved forordning (EF) nr. 1976/2006 (EUT L 368 av 23.12.2006, s. 85). Når den nye gruppeunntaksforordningen som omfatter opplæringsstøtte vedtas, får den nye forordningen anvendelse.

⁽³³⁾ EFT L 10 av 13.1.2001, s. 33, innlemmet i EØS-avtalen i vedlegg XV. Forordningen sist endret ved forordning (EF) nr. 1976/2006. Når den nye gruppeunntaksforordningen som omfatter støtte til små og mellomstore bedrifter vedtas, får den nye forordningen anvendelse.

⁽³⁴⁾ EUT nr. L 139 av 25.5.2006, EØS-tillegget nr. 25 av 25.5.2006.

69. Til sist kan noen av formene for støtte til kraftverk som drives med fossilt brensel eller andre industrianlegg som er utstyrt med anlegg for oppfangning, transport og lagring av CO₂, eller enkelte deler av denne kjeden for oppfangning og lagring av karbondioksid som EFTA-statene har planlagt, utgjøre statsstøtte, men i lys av den manglende erfaringen er det for tidlig å fastsette retningslinjer for godkjenning av en slik støtte. Det må tas hensyn til denne teknologiens strategiske betydning for EØS med tanke på energisikkerhet og reduksjon av klimagassutslipp. Det vises også til Fellesskapets langsiktige målsetning om å begrense klimaendringen til 2 °C over førindustrielt nivå og Kommisjonens uttalte støtte til bygging av demonstrasjonsanlegg i industriell skala fram til 2015⁽³⁵⁾ forutsatt at de er miljømessig sikre og bidrar til miljøvern. På dette grunnlag vil Overvåkningsorganet i alminnelighet være positivt innstilt til statsstøtte til slike prosjekter. Prosjekter kan vurderes i henhold til EØS-avtalens artikkel 61 nr. 3 bokstav c) eller være støtteberettigede som viktige prosjekter av felles europeisk interesse i henhold til vilkårene i avtalens artikkel 61 nr. 3 bokstav b) og punkt 147 i disse retningslinjene.

2.2. Definisjoner

70. I disse retningslinjene gjelder følgende definisjoner:

- 1) **"miljøvern"**: ethvert tiltak som tar sikte på å avhjelpe eller forebygge skade på fysiske omgivelser eller naturressurser forårsaket av en støttemottakers egen virksomhet, for å redusere risikoen for slike skader eller bidra til mer effektiv bruk av naturressurser, herunder energisparingstiltak og bruk av fornybare energikilder⁽³⁶⁾,
- 2) **"energiparingstiltak"**: tiltak som gjør det mulig for foretak å redusere energiforbruket særlig i produksjonssyklusen,
- 3) **"fellesskapsstandard"**:
 - i) en obligatorisk fellesskapsstandard for terskelverdier på miljøområdet, som det enkelte foretak skal overholde⁽³⁷⁾, eller
 - ii) forpliktelsen i henhold til direktiv 2008/1/EF⁽³⁸⁾ til å bruke de beste tilgjengelige teknikker slik de framgår av de seneste relevante opplysninger offentliggjort av Kommisjonen i henhold til direktivets artikkel 17 nr. 2,
- 4) **"øko-innovasjon"**: alle former for innovasjonsvirksomhet som fører til eller tar sikte på en vesentlig bedring av miljøvernet. Øko-innovasjon omfatter nye produksjonsprosesser, nye produkter eller tjenester og nye ledelses- og forretningsmetoder, som dersom de anvendes eller gjennomføres, sannsynligvis vil forebygge eller vesentlig redusere miljørisiko, forurensning og andre negative virkninger av ressursforbruk, gjennom hele livssyklusen til tilknyttede virksomheter.

Følgende anses ikke som innovasjon:

- i) mindre endringer eller forbedringer,
 - ii) økt produksjons- eller tjenestekapasitet gjennom innføring av produksjons- eller logistikksystemer som i høy grad ligner dem som allerede er i bruk,
 - iii) endringer i forretningsmetoder, arbeidsplassorganisering eller ytre forbindelser som bygger på organisasjonsmetoder som allerede er i bruk i foretaket,
 - iv) endringer i ledelsesstrategi,
 - v) fusjoner og overtakelser,
 - vi) opphør av å anvende en prosess,
 - vii) enkel utskifting eller utvidelse av kapitalen,
 - viii) endringer som utelukkende skyldes endrede faktorpriser, tilpasning, regelmessige sesongtilpasninger og andre sykliske svingninger,
 - ix) handel med nye eller vesentlig forbedrede produkter,
- 5) **"fornybare energikilder"**: følgende fornybare ikke-fossile energikilder: vindkraft, solenergi, jordvarme, bølge- og tidevannsenergi, vannkraftanlegg, biomasse, gass fra fyllplasser og renseanlegg, og biogass,
 - 6) **"biomasse"**: den biologisk nedbrytbare delen av produkter, avfall og rester fra landbruk (herunder materiale fra planter og dyr), skogbruk og tilknyttede industrier samt den biologisk nedbrytbare delen av industriavfall og kommunalt avfall,
 - 7) **"biodrivstoffer"**: flytende eller gassholdige drivstoffer for transport som framstilles av biomasse,

⁽³⁵⁾ Se Kommisjonens forslag til et europaparlaments- og rådsdirektiv om geologisk lagring av karbondioksid COM(2008) 18 endelig.

⁽³⁶⁾ Se særlig det sjette miljøhandlingsprogrammet, innlemmet i EØS-avtalen ved protokoll 31 artikkel 3 nr. 7 bokstav d).

⁽³⁷⁾ Standarder eller målsetninger som er fastsatt på fellesskapsplan og er bindende på nasjonalt plan, men ikke for individuelle foretak, anses derfor ikke som "fellesskapsstandarder". Når fellesskapsstandarder innlemmes i EØS-avtalen, blir de EØS-standarder.

⁽³⁸⁾ Som nevnt i fotnote 14 er direktiv 2008/1/EF en konsolidering av rådsdirektiv 96/61/EF av 24. september 1996, som er innlemmet i EØS-avtalen i vedlegg XX nr. 1f).

- 8) ”**bærekraftige biodrivstoffer**”: biodrivstoffer som oppfyller bærekraftighetskriteriene i artikkel 15 i forslaget til et europaparlaments- og rådsdirektiv om fremmet bruk av energi fra fornybare kilder⁽³⁹⁾,
- 9) ”**energi fra fornybare energikilder**”: energi som produseres ved anlegg som utelukkende anvender fornybare energikilder, samt andelen energi uttrykt i brennverdi av energi framstilt fra fornybare energikilder ved blandingsanlegg som også anvender konvensjonelle energikilder. Dette omfatter fornybar elektrisitet som anvendes for å fylle lagringssystemer, men omfatter ikke elektrisitet framstilt som en følge av lagringssystemer,
- 10) ”**kraftvarmeproduksjon**”: samtidig framstilling i en og samme prosess av termisk energi og elektrisk og/eller mekanisk energi,
- 11) ”**høyeffektiv kraftvarmeproduksjon**”: kraftvarmeproduksjon som oppfyller kriteriene i vedlegg III til direktiv 2004/8/EF og oppfyller de harmoniserte referanseverdiene for effektivitet fastsatt ved kommisjonsvedtak 2007/74/EF av 21. desember 2006 om fastsettelse av harmoniserte referanseverdier for effektivitet ved separat produksjon av elektrisitet og varme ved anvendelse av europaparlaments- og rådsdirektiv 2004/8/EF⁽⁴⁰⁾,
- 12) ”**fjernvarme**”: varmforsyning enten i form av damp eller varmt vann, fra en sentral produksjonskilde gjennom et overførings- og distribusjonssystem til flere bygninger for oppvarming,
- 13) ”**energieffektiv fjernvarme**”: fjernvarme som med hensyn til produksjon enten oppfyller kriteriene for høyeffektiv kraftvarmeproduksjon eller, når det gjelder varmekjeler, oppfyller referanseverdiene for separat varmeproduksjon i vedtak 2007/74/EF,
- 14) ”**miljøavgift**”: en avgift med et spesifikt avgiftsgrunnlag som har en klar negativ virkning på miljøet, eller som har til formål å avgiftsbelegge visse virksomheter, varer eller tjenester slik at miljøkostnadene inngår i prisen og/eller slik at produsenter og forbrukere styres mot mer miljøvennlige virksomheter,
- 15) ”**minste avgiftssats i Fellesskapet**”: det laveste avgiftsnivået som angis i Fellesskapets regelverk. For energiprodukter og elektrisitet er minste avgiftssats i Fellesskapet det laveste avgiftsnivået som fastsatt i vedlegg I til rådsdirektiv 2003/96/EF av 27. oktober 2003 om omstrukturering av EF-bestemmelsene for beskatning av energiprodukter og elektrisitet⁽⁴¹⁾,
- 16) ”**små og mellomstore bedrifter**”, ”**små bedrifter**” og ”**mellomstore bedrifter**” (eller ”foretak”): foretak i henhold til forordning (EF) nr. 70/2001 eller en forordning som erstatter den⁽⁴²⁾,
- 17) ”**store bedrifter**” og ”**store foretak**”: foretak som ikke omfattes av definisjonen av små og mellomstore bedrifter,
- 18) ”**støtte**”: alle tiltak som oppfyller alle kriteriene i EØS-avtalens artikkel 61 nr. 1,
- 19) ”**støtteintensitet**”: brutto støttebeløp uttrykt som en prosentdel av de støtteberettigede kostnadene. Alle tall som anvendes, skal være bruttobeløp, dvs. før eventuelle fradrag av skatt eller andre avgifter. Når støtte gis i annen form enn et tilskudd, skal støttebeløpet tilsvare støttens tilskuddsekvivalent. Støtte som utbetales i rater, skal beregnes etter verdien på tilskuddstidspunktet. Renten som skal anvendes for omregning og for å beregne støttebeløpet i forbindelse med et lån på gunstige vilkår, skal være referansesatsen som gjelder på tilskuddstidspunktet. Støtteintensiteten beregnes per støttemottaker,
- 20) ”**driftsfordeler**”: med sikte på beregning av støtteberettigede kostnader, særlig kostnadssparing eller ytterligere supplerende produksjon direkte knyttet til tilleggsinvesteringen i miljøvern, og eventuelt fordeler som følge av andre støttetiltak uansett om de utgjør statsstøtte eller ikke (driftsstøtte gitt for de samme støtteberettigede kostnadene, innmatingstariffer eller andre støttetiltak). Inntekter fra et foretaks salg av utslippstillatelse utstedt innenfor rammen av EUs system for handel med utslippskvoter, anses imidlertid ikke som driftsfordeler,
- 21) ”**driftskostnader**”: med sikte på beregning av støtteberettigede kostnader, særlig ytterligere produksjonskostnader som følge av den ekstra investeringen i miljøvern,
- 22) ”**materielle eiendeler**”: med sikte på beregning av støtteberettigede kostnader, investeringer i grunn som er helt nødvendige for å nå miljømål, investeringer i bygninger, anlegg og utstyr med sikte på å redusere eller fjerne forurensning og andre ulemper, og investeringer for å tilpasse produksjonsmetoder med sikte på å verne miljøet,
- 23) ”**immaterielle eiendeler**”: med sikte på beregning av støtteberettigede kostnader, utgifter til teknologioverføring gjennom anskaffelse av driftslisenser eller patentert og ikke-patentert fagkunnskap dersom følgende vilkår er oppfylt:

⁽³⁹⁾ COM(2008) 19 endelig. Straks direktivet er vedtatt av Europaparlamentet og Rådet, får bærekraftighetskriteriet i den endelige teksten anvendelse.

⁽⁴⁰⁾ EUT L 32 av 6.2.2007, s. 183, innlemmet i EØS-avtalen i vedlegg IV nr. 24.

⁽⁴¹⁾ EUT L 283 av 31.10.2003, s. 51. Direktivet sist endret ved direktiv 2004/75/EF (EUT L 157 av 30.4.2004, s. 100).

⁽⁴²⁾ Forordningen er innlemmet i EØS-avtalen i vedlegg XV.

- i) den berørte immaterielle eiendelen skal anses som en avskrivbar eiendel,
 - ii) den skal være anskaffet på markedsvilkår fra et foretak der kjøperen ikke har direkte eller indirekte kontroll,
 - iii) den skal inngå i foretakets eiendeler og beholdes og anvendes i det støttemottakende foretaket i minst fem år. Dette vilkåret gjelder ikke dersom den immaterielle eiendelen er utdatert teknisk sett. Dersom den selges i løpet av de fem årene, skal inntektene fra salget trekkes fra de støtteberettigede kostnadene, og hele eller deler av støttebeløpet skal eventuelt tilbakebetales,
- 24) ”**internalisering av kostnader**”: prinsippet om at alle kostnader i forbindelse med miljøvern, skal innregnes i de forurensende foretakenes produksjonskostnader,
- 25) ”**prinsippet om at forurenseren betaler**”: kostnadene for tiltak for å håndtere forurensning skal betales av forurenseren som forårsaker forurensningen, med mindre personen som har ansvar for forurensningen, ikke kan identifiseres eller holdes ansvarlig i henhold til Fellesskapets regelverk eller nasjonal lovgivning, eller det ikke er mulig å få vedkommende til å betale kostnadene for sanering. Forurensning er i denne forbindelse skade forurenseren har forårsaket ved å direkte eller indirekte skade miljøet, eller ved å skape forhold som fører til skade på miljøet⁽⁴³⁾, fysiske omgivelser eller naturressurser,
- 26) ”**forurenser**”: den som direkte eller indirekte skader miljøet eller skaper forhold som fører til slik skade⁽⁴⁴⁾,
- 27) ”**forurenset område**” et område der det er påvist nærvær av farlige stoffer forårsaket av menneskers virksomhet i et slikt omfang at de utgjør en betydelig risiko for menneskers helse eller miljøet med tanke på nåværende og godkjent framtidig bruk av området.

3. STØTTENS FORENLIGHET I HENHOLD TIL EØS-AVTALENS ARTIKKEL 61 NR. 3

3.1. Støttens forenlighet med EØS-avtalens artikkel 61 nr. 3 bokstav c)

71. Statsstøtte til miljøvern er forenlig med EØS-avtalens funksjon i henhold til EØS-avtalens artikkel 61 nr. 3 bokstav c) dersom den på grunnlag av avveiningstesten fører til økt virksomhet på miljøvernområdet uten at den endrer vilkårene for samhandelen i et omfang som strider mot felles interesser. I denne forbindelse bør støtteordningenes varighet være rimelig, uten at det påvirker en EFTA-stats mulighet til å melde et tiltak på nytt etter at fristen fastsatt i Overvåkningsorganet vedtak er utløpt. EFTA-statene kan underbygge meldinger om støttetiltak med grundige vurderinger av lignende tidligere støttetiltak som viser at støtten virker som et incitament.

72. Tiltakene som beskrives i punkt 73 til 146, kan være forenlige i henhold til artikkel 61 nr. 3 bokstav c).

3.1.1. *Støtte til foretak som går lenger enn Fellesskapets standarder eller høyner miljøvernivået i mangel av fellesskapsstandarder⁽⁴⁵⁾*

73. Investeringsstøtte som gjør det mulig for foretak å gå lenger enn Fellesskapets standarder for miljøvern eller å høyne miljøvernivået i mangel av fellesskapsstandarder, vil bli ansett som forenlige med EØS-avtalens funksjon i henhold til EØS-avtalens artikkel 61 nr. 3 bokstav c) dersom vilkårene i punkt 74 til 84 og avsnitt 3.2 er oppfylt.

74. Investeringen som støttes, skal oppfylle ett av følgende to vilkår:

- a) investeringen gjør det mulig for støttemottakeren å høyne miljøvernivået ved å gå lenger enn gjeldende fellesskapsstandarder, uavhengig av om det finnes obligatoriske nasjonale standarder som er strengere enn fellesskapsstandardene, eller
- b) investeringen gjør det mulig for støttemottakeren å høyne miljøvernivået i mangel av fellesskapsstandarder.

75. Støtte kan ikke tildeles dersom forbedringen skal bringe foretak i samsvar med fellesskapsstandarder som allerede er vedtatt, men ennå ikke er trådt i kraft⁽⁴⁶⁾.

Støtteintensitet

76. Støtteintensiteten skal ikke overstige 50 % av de støtteberettigede investeringskostnadene som definert i punkt 80 til 84.

⁽⁴³⁾ Rådsrekommendasjon av 3. mars 1975 om beregning av kostnader og om offentlige myndigheters inngripen i miljosaker (EFT L 194 av 25.7.1975, s. 1), innlemmet i EØS-avtalen i vedlegg X nr. 33.

⁽⁴⁴⁾ Rekommandasjon av 3. mars 1975 om beregning av kostnader og om offentlige myndigheters inngripen i miljosaker, innlemmet i EØS-avtalen i vedlegg X nr. 33.

⁽⁴⁵⁾ Det vises til punkt 10.

⁽⁴⁶⁾ Støtte til tidlig tilpasning til framtidige standarder og til kjøp av nye transportmidler er likevel mulig på vilkårene angitt i avsnitt 3.1.3 og 3.1.2.

77. Når investeringsstøtten tildeles gjennom en reell anbudsrunde på grunnlag av klare, åpne og ikke-diskriminerende kriterier som faktisk sikrer at støtten begrenses til det som er helt nødvendig for å nå miljømålet, kan støtteintensiteten utgjøre inntil 100 % av de støtteberettigede investeringskostnadene som definert i punkt 80 til 84. En slik anbudsrunde skal være ikke-diskriminerende og sikre at et tilstrekkelig antall foretak deltar. Dessuten skal budsjettet i forbindelse med anbudsrunder være begrenset i den betydning at ikke alle deltakere kan motta støtte. Til slutt skal støtten tildeles på grunnlag av anbudsgiverens første bud, slik at påfølgende forhandlinger utelukkes.
78. Dersom investeringen gjelder anskaffelse av en eiendel i form av øko-innovasjon eller lansering av et øko-innovasjonsprosjekt, kan støtteintensiteten økes med 10 %, forutsatt at følgende vilkår er oppfylt:
- eiendelen eller prosjektet knyttet til øko-innovasjonen må være noe nytt eller vesentlig forbedret sammenlignet med den seneste utviklingen i bransjen i EØS. EFTA-statene kan for eksempel påvise nyhetsverdien gjennom en nøyaktig beskrivelse av innovasjonen og av vilkårene for lanseringen eller spredningen på markedet, der den sammenlignes med de seneste prosess- eller organisasjonsteknikkene som i alminnelighet anvendes av andre foretak i samme bransje,
 - den ventede miljøgevinsten må være betydelig større enn forbedringen som følger av den generelle teknologiske utviklingen i sammenlignbare virksomheter⁽⁴⁷⁾,
 - eiendelenes eller prosjektenes innovative art innebærer en åpenbar risiko i teknologisk, markedsmessig eller finansiell forstand, som er høyere enn risikoen som vanligvis forbindes med sammenlignbare ikke-innovative eiendeler eller prosjekter. EFTA-statene kan påvise denne risikoen for eksempel ved hjelp av: kostnader i forhold til foretakets omsetning, tiden som kreves for utviklingen, forventede fordeler med øko-innovasjonen sammenlignet med kostnadene, sannsynligheten for å mislykkes.
79. Når investeringsstøtte til foretak som går lenger enn Fellesskapets standarder eller høyner miljøvernnivået i mangel av slike fellesskapsstandarder, skal gis til små og mellomstore bedrifter, kan støtteintensiteten økes med 10 % for mellomstore bedrifter og 20 % for små bedrifter, som vist i tabellen.

	Støtteintensitet for støtte til foretak som går lenger enn Fellesskapets standarder eller høyner miljøvernnivået i mangel av fellesskapsstandarder <i>unntatt til øko-innovasjon</i>	Støtteintensitet for støtte til foretak som går lenger enn Fellesskapets standarder eller høyner miljøvernnivået i mangel av fellesskapsstandarder <i>på området øko-innovasjon</i>
Små bedrifter	70 %	80 %
Mellomstore bedrifter	60 %	70 %
Store bedrifter	50 %	60 %

Beregning av støtteberettigede kostnader – metode

80. Støtteberettigede kostnader skal begrenses til de ekstra investeringskostnadene som er nødvendige for å oppnå et høyere miljøvernnivå enn det som kreves i Fellesskapets standarder, og vil bli beregnet i to trinn. Først fastsettes kostnaden for investeringen som er direkte knyttet til miljøvern, ved at den sammenlignes med den kontrafaktiske situasjonen, dersom det er relevant. Deretter trekkes driftsfordeler fra, mens driftskostnader legges til.
81. Fastsettelse av den delen av investeringen som er direkte knyttet til miljøvern:
- dersom det er enkelt å fastsette kostnaden for investeringen i miljøvern i den samlede investeringskostnaden, er det nettopp denne miljøverntilknyttede kostnaden som utgjør de støtteberettigede kostnadene⁽⁴⁸⁾,
 - i alle andre tilfeller må de ekstra investeringskostnadene fastsettes ved at investeringen sammenlignes med den kontrafaktiske situasjonen uten statsstøtte. Den korrekte kontrafaktiske situasjonen er kostnaden for en teknisk sammenlignbar investering som fører til en lavere grad av miljøvern (som tilsvarer obligatoriske fellesskapsstandarder, dersom slike foreligger) og som trolig ville gjennomføres også uten støtte ("referanseinvestering"). Med teknisk sammenlignbar investering menes en investering med den samme produksjonskapasiteten og alle andre tekniske kjennetegn (bortsett fra dem som er direkte knyttet til den ekstra miljøinvesteringen). Dessuten må en slik referanseinvestering fra et forretningsmessig synspunkt være et troverdig alternativ til investeringen som vurderes.

⁽⁴⁷⁾ Dersom kvantitative parametre kan anvendes ved vurdering av punkt 78 bokstav b) for å sammenligne økoinnovativ virksomhet med vanlig virksomhet som ikke er innovativ, menes med "betydelig større" at den ventede marginale forbedringen av økoinnovativ virksomhet i form av mindre miljørisiko eller forurensning, eller bedre energi- eller ressurseffektivitet, skal være minst dobbelt så stor som den ventede marginale forbedringen som ventes som følge av den allmenne utviklingen av sammenlignbar virksomhet som ikke er innovativ.

Dersom den foreslåtte tilnærmingen ikke er egnet i et gitt tilfelle, eller dersom det ikke er mulig å foreta en kvantitativ sammenligning, skal søknaden om statsstøtte inneholde en detaljert beskrivelse av metoden som anvendes for å vurdere dette kriteriet, for å sikre en framgangsmåte som kan sammenlignes med den foreslåtte metoden.

⁽⁴⁸⁾ Dette kan være tilfelle for eksempel dersom en eksisterende produksjonsprosess oppgraderes og dersom det klart kan fastslås hvilke deler som forbedrer miljøresultatet.

82. Fastsettelse av driftsfordeler/driftskostnader: støtteberettigede kostnader skal, med mindre annet er angitt i dette avsnitt, beregnes med fratrukk av eventuelle driftsfordeler og driftskostnader som er knyttet til den ekstra miljøinvesteringen og som er oppstått i løpet av de første fem årene av investerings løpetid. Dette betyr at slike driftsfordeler må trekkes fra og slike driftskostnader kan legges til de ekstra investeringskostnadene.
83. Den støtteberettigede investeringen kan skje i form av investering i materielle eiendeler og/eller immaterielle eiendeler.
84. Når det gjelder investeringer som tar sikte på å oppnå et miljøvernivå som er høyere enn Fellesskapets standarder, skal den kontrafaktiske situasjonen velges på følgende måte:
- dersom foretaket tilpasser seg til nasjonale standarder vedtatt i mangel av fellesskapsstandarder*, består de støtteberettigede kostnadene av de ekstra investeringskostnadene som er nødvendige for å oppnå det miljøvernivået som kreves i henhold til nasjonale standarder,
 - dersom foretaket tilpasser seg til eller går lenger enn nasjonale standarder som er strengere enn de relevante fellesskapsstandardene, eller går lenger enn Fellesskapets standarder*, består de støtteberettigede kostnadene av de ekstra investeringskostnadene som er nødvendige for å oppnå et miljøvernivå som er høyere enn nivået som kreves i henhold til Fellesskapets standarder. Kostnaden for investeringer som er nødvendige for å nå det vernenivået som kreves i henhold til Fellesskapets standarder, er ikke støtteberettigede,
 - dersom standarder ikke foreligger*, består støtteberettigede kostnader av investeringskostnadene som er nødvendige for å oppnå et høyere miljøvernivå enn det som det berørte foretaket eller de berørte foretakene ville oppnådd uten miljøstøtte.

3.1.2. Støtte til anskaffelse av nye transportmidler som går lenger enn Fellesskapets standarder eller høyner miljøvernivået i mangel av fellesskapsstandarder

85. De allmenne reglene som er fastsatt i punkt 73 til 84, får anvendelse på støtte til foretak som går lenger enn Fellesskapets standarder eller høyner miljøvernivået i mangel av fellesskapsstandarder i transportsektoren. Som et unntak fra punkt 75 tillates støtte til anskaffelse av nye transportmidler for vei- og jernbanetransport, transport på innenlandsk vannvei og sjøtransport som oppfyller vedtatte fellesskapsstandarder, når slik anskaffelse skjer før de nye fellesskapsstandardene trer i kraft og dersom disse, når de blir obligatoriske, ikke anvendes med tilbakevirkende kraft på allerede innkjøpte befordringsmidler.
86. Støtteberettigede kostnader i forbindelse med oppdatering av utstyr med sikte på miljøvern i transportsektoren er de samlede netto tilleggskostnadene beregnet etter metoden for beregning av støtteberettigede kostnader fastsatt i punkt 80 til 84, dersom de eksisterende transportmidlene oppgraderes til miljøstandarder som ennå ikke var trådt i kraft på den dato de ble tatt i bruk, eller dersom transportmidlene ikke omfattes av miljøstandarder.

3.1.3. Støtte til tidlig tilpasning til framtidige fellesskapsstandarder

87. Støtte med sikte på å oppfylle nye fellesskapsstandarder som høyner miljøvernivået og som ennå ikke er trådt i kraft, vil bli ansett som forenlig med EØS-avtalens funksjon i henhold til EØS-avtalens artikkel 61 nr. 3 bokstav c) dersom fellesskapsstandardene er vedtatt, forutsatt at investeringen gjennomføres og avsluttes minst ett år før standarden trer i kraft.

Støtteintensitet

88. Høyeste støtteintensitet er 25 % for små bedrifter, 20 % for mellomstore bedrifter og 15 % for store bedrifter dersom gjennomføringen og avslutningen finner sted mer enn tre år før den obligatoriske datoen for gjennomføring eller ikrafttredelse. Støtteintensiteten er 20 % for små bedrifter, 15 % for mellomstore bedrifter og 10 % for store bedrifter dersom gjennomføringen og avslutningen finner sted mellom ett og tre år før den obligatoriske datoen for gjennomføring eller ikrafttredelse.

	Støtteintensitet for støtte til tidlig tilpasning til Fellesskapets standarder når gjennomføringen og avslutningen finner sted:	
	Mer enn tre år før standarden trer i kraft	Mellom ett og tre år før standarden trer i kraft
Små bedrifter	25 %	20 %
Mellomstore bedrifter	20 %	15 %
Store bedrifter	15 %	10 %

Støtteberettigede kostnader

89. Støtteberettigede kostnader skal være begrenset til de ekstra investeringskostnadene som er nødvendige for å oppnå miljøvernivået som kreves i henhold til fellesskapsstandarden, sammenlignet med det eksisterende miljøvernivået som krevdes før denne standarden trådte i kraft.
90. Støtteberettigede kostnader skal beregnes med fratrukk for eventuelle driftsfordeler og driftskostnader som er knyttet til den ekstra investeringen og som oppstår i løpet av de første fem årene av denne investerings løpetid i henhold til punkt 81, 82 og 83.

3.1.4. Støtte til miljøundersøkelser

91. Støtte til foretak med sikte på undersøkelser direkte knyttet til investeringer for å oppfylle standarder i henhold til vilkårene i avsnitt 3.1.1, for å oppnå energisparing i henhold til vilkårene i avsnitt 3.1.5 og for å produsere fornybar energi i henhold til vilkårene i avsnitt 3.1.6, vil bli ansett som forenlig med EØS-avtalens funksjon i henhold til EØS-avtalens artikkel 61 nr. 3 bokstav c) dersom vilkårene i dette avsnitt oppfylles. Dette vil også gjelde i tilfeller der investeringen som undersøkes, ikke gjennomføres på grunn av resultatene av forundersøkelsen.
92. Støtteintensiteten skal ikke overstige 50 % av kostnadene for undersøkelsen.
93. Dersom undersøkelsen gjennomføres for en liten eller mellomstor bedrift, kan støtteintensiteten økes med 10 % for mellomstore bedrifter og 20 % for små bedrifter, som vist i tabellen.

	Miljøundersøkelser
Små bedrifter	70 %
Mellomstore bedrifter	60 %
Store bedrifter	50 %

3.1.5. Støtte til energisparing

94. Investeringsstøtte og/eller driftsstøtte som gjør det mulig for foretak å oppnå energisparing, vil bli ansett som forenlig med EØS-avtalens funksjon i henhold til EØS-avtalens artikkel 61 nr. 3 bokstav c) dersom følgende vilkår er oppfylt:

3.1.5.1. Investeringsstøtte*Støtteintensitet*

95. Støtteintensiteten skal ikke overstige 60 % av de støtteberettigede investeringskostnadene.
96. Dersom investeringsstøtten til energisparing skal gis til små eller mellomstore bedrifter, kan støtteintensiteten økes med 10 % for mellomstore bedrifter og 20 % for små bedrifter, som vist i tabellen.

	Støtteintensitet for energisparing
Små bedrifter	80 %
Mellomstore bedrifter	70 %
Store bedrifter	60 %

97. Dersom investeringsstøtten tildeles gjennom en reell anbudsrunder på grunnlag av klare, åpne og ikke-diskriminerende kriterier som faktisk sikrer at støtten begrenses til det som er helt nødvendig for å oppnå størst mulig energisparing, kan støtteintensiteten utgjøre inntil 100 % av de støtteberettigede investeringskostnadene som definert i punkt 98. En slik anbudsrunder skal være ikke-diskriminerende og sikre at et tilstrekkelig antall foretak deltar. Dessuten skal budsjettet i forbindelse med anbudsrunderen være begrenset i den betydning at ikke alle deltakere kan motta støtte. Til slutt skal støtten tildeles på grunnlag av anbudsgiverens første bud, slik at påfølgende forhandlinger utelukkes.

Støtteberettigede kostnader

98. Støtteberettigede kostnader skal være begrenset til de ekstra investeringskostnadene som er nødvendige for å oppnå energisparing ut over det nivået som kreves i henhold til Fellesskapets standarder.

Beregningen av ekstra kostnader skal skje etter følgende regler:

- a) den delen av investeringen som er direkte knyttet til energisparing, skal fastsettes i samsvar med reglene i punkt 81 og 83 i disse retningslinjene,
- b) et energisparingsnivå som er høyere enn Fellesskapets standarder, skal fastsettes i samsvar med reglene i punkt 84 i disse retningslinjene,
- c) fastsettelse av driftsfordeler/kostnader: støtteberettigede kostnader skal beregnes med fratrukk av eventuelle driftsfordeler og driftskostnader som er knyttet til den ekstra investeringen i energisparing og som oppstår i løpet av de første tre årene av denne investeringens løpetid når det gjelder små og mellomstore bedrifter, de første fire årene når det gjelder store bedrifter som ikke deltar i det europeiske systemet for handel med utslippskvoter, og de første fem årene når det gjelder store bedrifter som deltar i det europeiske systemet for handel med utslippskvoter for CO₂. For store bedrifter kan dette tidsrommet reduseres til de første tre årene av denne investeringens løpetid dersom det kan vises at avskrivningstiden for investeringen ikke overstiger tre år.

3.1.5.2. Driftsstøtte

99. Driftsstøtte til energisparing skal tildeles bare dersom følgende vilkår er oppfylt:

- a) støtten er begrenset til å kompensere for ekstra nettoproduksjonskostnader som følge av investeringen, idet det tas hensyn til fordeler som følge av energisparing⁽⁴⁹⁾. Ved fastsettelse av driftsstøttebeløpet skal eventuell investeringsstøtte gitt til det berørte foretaket i forbindelse med det nye anlegget trekkes fra produksjonskostnadene,
- b) støtten har en begrenset varighet på fem år.

100. Når det gjelder støtte som gradvis reduseres, skal støtteintensiteten ikke overstige 100 % av de ekstra kostnadene i det første året, og det skal ha falt lineært til null innen utgangen av det femte året. Når det gjelder støtte som ikke reduseres gradvis, skal støtteintensiteten ikke overstige 50 % av de ekstra kostnadene.

3.1.6. Støtte til fornybare energikilder

101. Miljøinvestering og driftsstøtte for å fremme energi fra fornybare kilder vil bli ansett som forenlig med EØS-avtalens funksjon i henhold til EØS-avtalens artikkel 61 nr. 3 bokstav c) dersom vilkårene i punkt 102 til 111 er oppfylt. Statsstøtte kan være berettiget dersom det ikke foreligger obligatoriske fellesskapsstandarder som gjelder andelen av energi fra fornybare kilder for individuelle foretak. Støtte til investering og/eller driftsstøtte til produksjon av biodrivstoffer skal bare være tillatt dersom biodrivstoffet er bærekraftig.

3.1.6.1. Investeringsstøtte

Støtteintensitet

102. Støtteintensiteten skal ikke overstige 60 % av de støtteberettigede investeringskostnadene.

103. Dersom investeringsstøtten til fornybare energikilder gis til små eller mellomstore bedrifter, kan støtteintensiteten økes med 10 % for mellomstore bedrifter og 20 % for små bedrifter, som vist i tabellen.

	Støtteintensitet for fornybare energikilder
Små bedrifter	80 %
Mellomstore bedrifter	70 %
Store bedrifter	60 %

104. Når investeringsstøtten tildeles gjennom en reell anbudsrunde på grunnlag av klare, åpne og ikke-diskriminerende kriterier som faktisk sikrer at støtten begrenses til det som er helt nødvendig for å gi mest mulig fornybar energi, kan støtteintensiteten utgjøre inntil 100 % av de støtteberettigede investeringskostnadene som definert i punkt 105 og 106. En slik anbudsrunde skal være ikke-diskriminerende og sikre at et tilstrekkelig antall foretak deltar. Dessuten skal budsjettet i forbindelse med anbudsrunder være begrenset i den betydning at ikke alle deltakere kan motta støtte. Til slutt skal støtten tildeles på grunnlag av anbudsgiverens første bud, slik at påfølgende forhandlinger utelukkes.

Støtteberettigede kostnader

105. For fornybar energi skal de støtteberettigede investeringskostnadene være begrenset til de ekstra investeringskostnadene som mottakeren skal betale, sammenlignet med et konvensjonelt kraftanlegg eller med et konvensjonelt oppvarmingsssystem med samme kapasitet når det gjelder faktisk energiproduksjon.

106. Støtteberettigede kostnader skal beregnes med fratrukk av eventuelle driftsfordeler og driftskostnader som er knyttet til den ekstra investeringen i fornybare energikilder og som oppstår i løpet av de første fem årene av denne investeringens løpetid i henhold til punkt 81, 82 og 83.

⁽⁴⁹⁾ Med begrepet produksjonskostnader menes netto kostnader uten støtte, men inkludert en normal gevinst.

3.1.6.2. Driftsstøtte

107. Driftsstøtte til produksjon av fornybar energi kan være berettiget for å dekke differansen mellom kostnaden for å produsere energi fra fornybare energikilder og markedsprisen for den berørte energiformen. Dette får anvendelse på produksjon av fornybar energi der formålet er å selge den på markedet senere eller å dekke foretakets eget forbruk.

108. EFTA-statene kan yte støtte til fornybare energikilder på følgende måter:

109. Alternativ 1

- a) EFTA-statene kan tildele driftsstøtte for å kompensere for differansen mellom kostnaden for å produsere energi fra fornybare kilder, herunder avskrivning av ekstra investeringer i miljøvern, og markedsprisen for den berørte energiformen. Driftsstøtte kan deretter tildeles til anlegget er helt avskrevet i henhold til vanlige regnskapsregler. Støtte kan ikke gis for energi som produseres ved anlegget ut over dette. Støtten kan imidlertid også dekke en normal kapitalavkastning.
- b) Dersom støtte tildeles i samsvar med punkt a), skal en eventuell investeringsstøtte som er gitt til det berørte foretaket i forbindelse med det nye anlegget, trekkes fra produksjonskostnadene ved fastsettelse av driftsstøttebeløpet. Når EFTA-statene melder støtteordninger til Overvåkningsorganet, skal de angi de nøyaktige vilkårene for støtten, og særlig metodene for beregning av støttebeløpet.
- c) I motsetning til de fleste andre fornybare energikilder, krever biomasse relativt lave investeringskostnader, men høyere driftskostnader. Overvåkningsorganet vil derfor kunne godkjenne driftsstøtte til produksjon av fornybar energi fra biomasse som overstiger investeringsbeløpet, forutsatt at EFTA-statene kan vise at foretakenes samlede kostnader etter avskrivning av anlegget fortsatt er høyere enn markedsprisen for energien.

110. Alternativ 2

- a) EFTA-statene kan også tildele støtte til fornybare energikilder ved å bruke markedsmekanismer som grønne sertifikater eller anbudsrunder. Disse markedsmekanismene gjør det mulig for alle produsenter av fornybar energi å dra indirekte nytte av en garantert etterspørsel etter energien deres, til en høyere pris enn markedsprisen for konvensjonell kraft. Prisen på grønne sertifikater er ikke fastsatt på forhånd, men avhenger av tilbud og etterspørsel.
- b) Når markedsmekanismene utgjør statsstøtte, kan de godkjennes av Overvåkningsorganet dersom EFTA-statene kan vise at støtten er avgjørende for å sikre at anvendelsen av de berørte fornybare energikildene er lønnsom, at den ikke samlet sett fører til overkompensasjon og at den ikke hindrer produsenter av fornybar energi i å øke konkurranseevnen. EFTAs overvåkningsorgan vil godkjenne slike støtteordninger for en periode på ti år.

111. Alternativ 3

Videre kan EFTA-statene yte driftsstøtte i samsvar med bestemmelsene i punkt 100.

3.1.7. Støtte til kraftvarmeproduksjon

112. Miljøinvesteringer og driftsstøtte til kraftvarmeproduksjon vil bli ansett som forenlig med EØS-avtalens funksjon i henhold til EØS-avtalens artikkel 61 nr. 3 bokstav c), forutsatt at kraftvarmeeheten er i samsvar med definisjonen av høyeffektiv kraftvarmeproduksjon i punkt 70 nr. 11, og forutsatt for investeringsstøtte at:

- a) en ny kraftvarmeehet samlet sett vil medføre primærenergisparing i forhold til separat produksjon som definert i direktiv 2004/8/EF⁽⁵⁰⁾ og vedtak 2007/74/EF,
- b) forbedring av en eksisterende kraftvarmeehet eller omdanning av et eksisterende kraftanlegg til en kraftvarmeehet vil medføre primærenergisparing i forhold til utgangssituasjonen.

113. Når det gjelder driftsstøtte, skal en eksisterende kraftvarmeehet både være i samsvar med definisjonen av høyeffektiv kraftvarmeproduksjon i punkt 70 nr. 11 og oppfylle kravet om samlet primærenergisparing i forhold til separat produksjon som definert i direktiv 2004/8/EF⁽⁵¹⁾ og vedtak 2007/74/EF.

3.1.7.1. Investeringsstøtte

Støtteintensitet

114. Støtteintensiteten skal ikke overstige 60 % av de støtteberettigede investeringskostnadene.

⁽⁵⁰⁾ Direktivet er innlemmet i EØS-avtalen i vedlegg IV nr. 24.

⁽⁵¹⁾ Direktivet er innlemmet i EØS-avtalen i vedlegg IV nr. 24.

115. Når investeringsstøtte til kraftvarmeproduksjon gis til små eller mellomstore bedrifter, kan støtteintensiteten økes med 10 % for mellomstore bedrifter og 20 % for små bedrifter, som vist i tabellen.

	Støtteintensitet for høyeffektiv kraftvarmeproduksjon
Små bedrifter	80 %
Mellomstore bedrifter	70 %
Store bedrifter	60 %

116. Når investeringsstøtten tildeles gjennom en reell anbudsrunde på grunnlag av klare, åpne og ikke-diskriminerende kriterier som faktisk sikrer at støtten begrenses til det som er helt nødvendig for å gi mest mulig energisparing, kan støtteintensiteten utgjøre inntil 100 % av de støtteberettigede investeringskostnadene som definert i punkt 117 og 118. En slik anbudsrunde skal være ikke-diskriminerende og sikre at et tilstrekkelig antall foretak deltar. Dessuten skal budsjettet i forbindelse med anbudsrunder være begrenset i den betydning at ikke alle deltakere kan motta støtte. Til slutt skal støtten tildeles på grunnlag av anbudsgiverens første bud, slik at påfølgende forhandlinger utelukkes.

Støtteberettigede kostnader

117. Støtteberettigede kostnader skal være begrenset til de ekstra investeringskostnadene som er nødvendige for å bygge et høyeffektivt kraftvarmeanlegg sammenlignet med referanseinvesteringen.
118. Støtteberettigede kostnader skal beregnes med fratrukk av eventuelle driftsfordeler og driftskostnader som er knyttet til den ekstra investeringen og som oppstår i løpet av de første fem årene av denne investerings løpetid i henhold til punkt 81 til 83.

3.1.7.2. Driftsstøtte

119. Driftsstøtte til høyeffektiv kraftvarmeproduksjon kan tildeles i samsvar med reglene for driftsstøtte til fornybar energi i avsnitt 3.1.6.2:
- til foretak som distribuerer elektrisk kraft og varme til offentligheten når kostnadene for å produsere slik elektrisk kraft eller varme overstiger markedsprisen. Ved avgjørelsen av om støtten er nødvendig, skal det tas hensyn til kostnadene for og inntektene fra produksjon og salg av den elektriske kraften eller varmen,
 - til industriell anvendelse av kombinert produksjon av elektrisk kraft og varme dersom det kan vises at kostnaden for å produsere én energienhet med denne teknikken, overstiger markedsprisen for én enhet konvensjonell energi. Produksjonskostnaden kan omfatte anleggets normale avkastning, men foretakets eventuelle gevinst av varmeproduksjonen skal trekkes fra produksjonskostnadene.

3.1.8. Støtte til energieffektiv fjernvarme

120. Støtte til miljøinvesteringer i energieffektive fjernvarmeanlegg⁽⁵²⁾ vil bli ansett som forenlig med EØS-avtalens funksjon i henhold til EØS-avtalens artikkel 61 nr. 3 bokstav c), forutsatt at den medfører primærenergisparing og at fjernvarmeanlegget som mottar støtte, er i samsvar med definisjonen av energieffektiv fjernvarme i punkt 70 nr. 13 og at:
- produksjonen av varme (og elektrisitet når det gjelder kraftvarme) og distribusjonen av varme vil medføre primærenergisparing, eller
 - formålet med investeringen er anvendelse og distribusjon av spillvarme for fjernvarmebruk.

Støtteintensitet

121. Støtteintensiteten for fjernvarmeanlegg skal ikke overstige 50 % av de støtteberettigede investeringskostnadene. Dersom støtten bare ytes til produksjonsdelen av et fjernvarmeanlegg, vil energieffektive fjernvarmeanlegg som anvender fornybare energikilder eller kraftvarme, være omfattet av reglene i henholdsvis avsnitt 3.1.6 og 3.1.7.

⁽⁵²⁾ Unntatt finansiering av fjernvarmeinfrastruktur, som ikke faller inn under disse retningslinjenes virkeområde, men vil bli vurdert bare i henhold til artikkel 61 nr. 3 bokstav c).

122. Dersom investeringsstøtten til energieffektiv fjernvarme gis til små eller mellomstore bedrifter, kan støtteintensiteten økes med 10 % for mellomstore bedrifter og 20 % for små bedrifter, som vist i tabellen.

	Støtteintensitet for energieffektive fjernvarmeanlegg som anvender konvensjonelle energikilder
Små bedrifter	70 %
Mellomstore bedrifter	60 %
Store bedrifter	50 %

123. Når investeringsstøtten tildeles gjennom en reell anbudsrunde på grunnlag av klare, åpne og ikke-diskriminerende kriterier som faktisk sikrer at støtten begrenses til det som er helt nødvendig for å gi mest mulig energisparing, kan støtteintensiteten utgjøre inntil 100 % av de støtteberettigede investeringskostnadene som definert i punkt 124 og 125. En slik anbudsrunde skal være ikke-diskriminerende og sikre at et tilstrekkelig antall foretak deltar. Dessuten skal budsjettet i forbindelse med anbudsrunderen være begrenset i den betydning at ikke alle deltakere kan motta støtte. Til slutt skal støtten tildeles på grunnlag av anbudsgiverens første bud, slik at påfølgende forhandlinger utelukkes.

Støtteberettigede kostnader

124. Støtteberettigede kostnader skal være begrenset til de ekstra investeringskostnadene som er nødvendige for å gjennomføre en investering som fører til energieffektiv fjernvarme sammenlignet med referanseinvesteringen.
125. Støtteberettigede kostnader skal beregnes med fratrukk av eventuelle driftsfordeler og driftskostnader som er knyttet til den ekstra investeringen og som oppstår i løpet av de første fem årene av denne investerings løpetid i henhold til punkt 81 til 83.

3.1.9. Støtte til avfallshåndtering

126. Støtte til miljøinvesteringer i håndtering av avfall fra andre foretak, herunder ombruk, resirkulering og gjenvinning, vil bli ansett som forenlig med EØS-avtalens funksjon i henhold til EØS-avtalens artikkel 61 nr. 3 bokstav c), forutsatt at håndteringen er i samsvar med den fastsatte prioriteringen av prinsippene for avfallshåndtering⁽⁵³⁾ og med vilkårene i punkt 127.
127. Støtte til investering i avfallshåndtering skal tildeles bare dersom alle følgende vilkår er oppfylt:
- formålet med investeringen er å redusere forurensning som forårsakes av andre foretak ("forurenserne"), og omfatter ikke forurensning forårsaket av støttemottakeren,
 - støtten fritar ikke indirekte forurenserne fra en byrde de skal bære i henhold til fellesskapsretten, eller fra en byrde som skal anses som en normal bedriftskostnad for forurenserne,
 - investeringen fører til en forbedring i forhold til den nyeste teknologien⁽⁵⁴⁾ eller anvender konvensjonelle teknologier på en nyskapende måte,
 - de håndterte materialene ville i motsatt fall blitt kastet eller håndtert på en mindre miljøvennlig måte,
 - investeringen øker ikke bare etterspørselen etter materialene som er gjenstand for gjenvinning, men øker også innsamlingen av dem.

Støtteintensitet

128. Støtteintensiteten skal ikke overstige 50 % av de støtteberettigede investeringskostnadene.

⁽⁵³⁾ Klassifisering gitt i Kommissjonens melding om gjennomgåelsen av Fellesskapets strategi for avfallshåndtering (COM(96) 399 endelig, 30.7.1996). I nevnte melding understreker Kommissjonen at avfallshåndtering er et prioritert mål for Fellesskapet for å redusere risikoene for miljøet. Begrepet avfallshåndtering må betraktes fra tre vinkler: ombruk, resirkulering og gjenvinning. Avfall som ikke kan unngås, skal behandles og fjernes uten fare. I sin melding om en temastrategi for forebygging og resirkulering av avfall (COM(2005) 666) forpliktet Kommissjonen seg igjen til å følge disse prinsippene og foreslår konkrete tiltak for å fremme forebygging, for eksempel økodesign av prosesser og produkter eller incitamentet til små og mellomstore bedrifter til å iverksette avfallsforebyggende tiltak, og resirkulering.

⁽⁵⁴⁾ Med "den nyeste teknologien" menes en prosess der bruken av et avfallsprodukt til produksjon av et sluttprodukt er økonomisk lønnsom vanlig praksis. Begrepet "den nyeste teknologien" skal tolkes ut fra et EØS-perspektiv med hensyn til den teknologiske utviklingen og det felles markedet.

129. Når støtten til investeringer i avfallshåndtering gis til små eller mellomstore bedrifter, kan støtteintensiteten økes med 10 % for mellomstore bedrifter og 20 % for små bedrifter, som vist i tabellen.

	Støtteintensitet for avfallshåndtering
Små bedrifter	70 %
Mellomstore bedrifter	60 %
Store bedrifter	50 %

Støtteberettigede kostnader

130. Støtteberettigede kostnader skal være begrenset til de ekstra investeringskostnadene som er nødvendige for å gjennomføre en investering som fører til avfallshåndtering og betales av mottakeren, sammenlignet med referanseinvesteringen, det vil si en konvensjonell produksjon med samme kapasitet som ikke innebærer avfallshåndtering. Kostnaden for en slik referanseinvestering skal trekkes fra den støtteberettigede kostnaden.
131. Støtteberettigede kostnader skal beregnes med fratrukk av eventuelle driftsfordeler og driftskostnader som er knyttet til den ekstra investeringen i avfallshåndtering og som oppstår i løpet av de første fem årene av denne investeringens løpetid⁽⁵⁵⁾ i henhold til punkt 81 til 83.

3.1.10. Støtte til sanering av forurensede områder

132. Investeringsstøtte til foretak som reparerer miljøsaker ved å sanere forurensede områder, vil bli ansett som forenlig med EØS-avtalens funksjon i henhold til EØS-avtalens artikkel 61 nr. 3 bokstav c)⁽⁵⁶⁾, forutsatt at den fører til et bedre miljøvern. Den berørte miljøsaken omfatter skade på jordkvaliteten eller kvaliteten på overflate- eller grunnvann.

Dersom forurenseren er klart identifisert, skal vedkommende finansiere saneringen i samsvar med prinsippet om at forurenseren betaler, og statsstøtte kan ikke gis. I denne sammenheng viser "forurenser" til den personen som er ansvarlig i henhold til gjeldende lovgivning i den enkelte EFTA-stat, uten at det berører vedtakelsen av fellesskapsregler på området.

Dersom forurenseren ikke er identifisert eller ikke kan fås til å bære omkostningene, kan den som er ansvarlig for arbeidet, motta støtte.

Støtteintensitet

133. Støtte til sanering av forurensede områder kan dekke opptil 100 % av de støtteberettigede kostnadene.

Det samlede støttebeløpet kan under ingen omstendighet overstige de faktiske utgiftene foretaket har hatt.

Støtteberettigede kostnader

134. De støtteberettigede kostnadene tilsvarer kostnaden for saneringsarbeidet minus områdets verdistigning. Alle utgifter et foretak har i forbindelse med saneringen av området, uansett om utgiftene kan vises som et anleggsmiddel i regnskapet, utgjør støtteberettigede investeringer i forbindelse med sanering av forurensede områder.

3.1.11. Støtte til flytting av foretak

135. Investeringsstøtte til flytting av foretak til nye områder av miljøvern hensyn vil bli ansett som forenlig med EØS-avtalens funksjon i henhold til EØS-avtalens artikkel 61 nr. 3 bokstav c), forutsatt at følgende vilkår er oppfylt:

- flyttingen skal skje av hensyn til miljøvern eller forebygging, og skal være foreskrevet ved et forvaltningsvedtak eller en rettsavgjørelse fra en vedkommende offentlig myndighet, eller avtalt mellom foretaket og vedkommende offentlige myndighet,
- foretaket skal oppfylle de strengeste miljøstandardene som gjelder i det nye området det flytter til.

⁽⁵⁵⁾ Dersom investeringen utelukkende gjelder miljøvern uten andre økonomiske fordeler, vil det ikke bli anvendt ytterligere reduksjon ved fastsettelsen av de støtteberettigede kostnadene.

⁽⁵⁶⁾ Saneringsarbeid som offentlige myndigheter foretar på sin egen grunn, er ikke som sådant omfattet av traktatens artikkel 87. Det kan likevel oppstå problemer i forbindelse med statsstøtte dersom grunnen selges etter saneringen til en pris som er lavere enn markedsverdien. I slike tilfeller får retningslinjene om elementer av statsstøtte i forbindelse med offentlige myndigheters salg av grunn og bygninger (EFT L 137 av 8.6.2000, EØS-tillegget nr. 26) fortsatt anvendelse.

136. Mottakeren kan være:
- et foretak etablert i et byområde eller i et særlig bevaringsområde utpekt i henhold til rådsdirektiv 92/43/EØF av 21. mai 1992 om bevaring av habitater og av ville dyre- og plantearter⁽⁵⁷⁾, som på lovlig vis (dvs. i samsvar med alle rettslige krav, herunder alle gjeldende miljøstandarder) utøver en sterkt forurensende virksomhet, og som på grunn av beliggenheten må flyttes til et mer egnet sted, eller
 - en virksomhet eller et anlegg som omfattes av Seveso II-direktivet⁽⁵⁸⁾.

Støtteintensitet

137. Støtteintensiteten skal ikke overstige 50 % av de støtteberettigede investeringskostnadene. Den høyeste tillatte støtteintensiteten kan økes med 10 % for mellomstore bedrifter og 20 % for små bedrifter, som vist i tabellen.

	Støtteintensitet for flytting
Små bedrifter	70 %
Mellomstore bedrifter	60 %
Store bedrifter	50 %

Støtteberettigede kostnader

138. Ved fastsettelsen av støtteberettigede kostnader i forbindelse med støtte til flytting, vil EFTAs overvåkningsorgan særlig ta hensyn til:
- følgende fordeler:
 - inntekter av salg eller utleie av det fraflyttede anlegget eller området,
 - kompensasjon som betales ved ekspropriasjon,
 - andre fordeler knyttet til flyttingen av anlegget, blant annet fordeler i form av bedre teknologi som følge av flyttingen samt økonomiske fordeler som følge av en bedre anvendelse av anlegget,
 - investeringer i forbindelse med en eventuell kapasitetsøkning,
 - følgende kostnader:
 - kostnader i forbindelse med kjøp av land eller bygging eller kjøp av nytt anlegg med samme kapasitet som det fraflyttede anlegget,
 - eventuell kompensasjon som foretaket må betale for oppsigelse av leiekontrakt for land eller bygninger, dersom forvaltningsvedtaket eller rettsavgjørelsen som foreskriver flyttingen, fører til oppsigelse av kontrakten før den utløper.

3.1.12. Støtte som inngår i systemer for handel med utslippskvoter

139. Systemer for handel med utslippskvoter kan innebære statsstøtte på ulike måter, for eksempel når utslippskvoter og tillatelser tildeles under markedsverdi, og tildelingen kan tilskrives EFTA-statene.
140. Statsstøtte som inngår i systemer for handel med utslippskvoter, kan erklæres forenlig med EØS-avtalens funksjon i henhold til EØS-avtalens artikkel 61 nr. 3 bokstav c), forutsatt at vilkårene i punkt a) til d) i dette punkt og punkt 141 er oppfylt. Som et unntak får punkt 141 ikke anvendelse for handelsperioden som avsluttes 31. desember 2012, for handel med utslippskvoter i samsvar med europaparlaments- og rådsdirektiv 2003/87/EF av 13. oktober 2003 om en ordning for handel med utslippskvoter for klimagasser i Fellesskapet og om endring av rådsdirektiv 96/61/EF⁽⁵⁹⁾ ("EUs system for handel med utslippskvoter"):
- systemer for handel med utslippskvoter skal innrettes på en slik måte at miljømål nås som går lenger enn dem som skal nås på grunnlag av fellesskapsstandarder som er obligatoriske for det berørte foretaket,
 - tildelingen skal skje på en åpen måte, på grunnlag av objektive kriterier og datakilder av best mulig kvalitet, og det samlede antallet av omsettelige tillatelser eller kvoter som tildeles hvert foretak til en pris under markedsverdi, skal ikke være høyere enn foretakets forventede behov i en situasjon uten systemet for handel med utslippskvoter,
 - tidelingsmetoden skal ikke begunstige visse foretak eller visse sektorer med mindre det er berettiget ut fra systemets miljølogikk eller slike regler er nødvendige av hensyn til samsvar med annen politikk,
 - særlig skal nye markedsdeltakere i prinsippet ikke tildeles tillatelser eller kvoter på gunstigere vilkår enn eksisterende foretak som er virksomme på samme marked. Dersom eksisterende anlegg mottar høyere tilskudd enn nye markedsdeltakere, bør det ikke føre til unødvendige hindringer for markedsadgang.

⁽⁵⁷⁾ EFT L 206 av 22.7.1992, s. 7. Direktivet sist endret ved direktiv 2006/105/EF (EUT L 363 av 20.12.2006, s. 368).

⁽⁵⁸⁾ Direktivet er innlemmet i EØS-avtalen i vedlegg X nr. 23a.

⁽⁵⁹⁾ EUT L 275 av 25.10.2003, s. 32. Direktivet sist endret ved direktiv 2004/101/EF (EUT L 338 av 13.11.2004, s. 18). Direktivet er innlemmet i EØS-avtalen i vedlegg XX nr. 21a).

141. Overvåkningsorganet vil vurdere om den berørte statsstøtten i et system for handel med utslippskvoter er nødvendig og står i forhold til formålet ut fra følgende kriterier:
- valget av støttemottakere skal skje ut fra objektive og klare kriterier, og støtten skal i prinsippet tildeles på samme måte for alle konkurrenter i samme sektor/relevante marked dersom de befinner seg i en lignende faktisk situasjon,
 - full bortauksjonering skal føre til betydelig økte produksjonskostnader for hver sektor eller kategori av individuelle støttemottakere,
 - den vesentlige økningen i produksjonskostnadene kan ikke overføres til forbrukerne uten at det fører til betydelig mindre salg. Denne analysen kan foretas på grunnlag av beregninger av blant annet priselastisiteten for produktene i den berørte sektoren. Disse beregningene foretas på det relevante geografiske markedet. For å vurdere hvorvidt kostnadsøkningen som følge av systemet for handel med utslippskvoter kan overføres til forbrukerne, kan det anvendes beregninger av tapt salg og deres virkning på foretakets lønnsomhet,
 - det er ikke mulig for individuelle foretak i sektoren å redusere utslippsnivået for å gjøre prisen på sertifikatene overkommelig. At forbruket ikke kan reduseres, kan vises ved å framlegge utslippsnivåer som er oppnådd med den beste teknikken i EØS, og anvende dem som referanseverdier. Foretak som når det beste tekniske ytelsesnivået, kan høyst tildeles en kvote som tilsvarer de økte produksjonskostnadene som følge av det systemet for handel med utslippskvoter som anvender den beste teknikken, og disse produksjonskostnadene kan ikke overføres til forbrukerne. Foretak som har dårligere miljøresultater, skal tildeles en mindre kvote som står i forhold til miljøresultatet.

3.2. Støttens incitamentvirkning og nødvendighet

142. Statsstøtte skal virke som et incitament. Statsstøtte til miljøvern skal føre til at støttemottakeren endrer sin atferd slik at miljøvernnivået høynes.
143. Overvåkningsorganet er av den oppfatning at støtte ikke virker som et incitament for mottakeren i alle tilfeller der et prosjekt allerede er startet før mottakeren søker om støtte fra de nasjonale myndighetene.
144. Dersom det støttede prosjektet ikke har startet før søknaden om støtte sendes, anses kravet om incitamentvirkning som automatisk oppfylt for alle kategorier av støtte som tildeles til små eller mellomstore bedrifter, unntatt i tilfeller der støtten skal vurderes i samsvar med den detaljerte vurderingen i del 5.
145. For alle andre støttede prosjekter vil Overvåkningsorganet kreve at den meldende EFTA-staten påviser incitamentvirkningen.
146. For å påvise incitamentvirkningen skal den berørte EFTA-staten bevise at det mer miljøvennlige alternativet ikke ville blitt valgt uten støtte, dvs. i en kontrafaktisk situasjon. For dette formål skal den berørte EFTA-staten framlegge opplysninger som viser:
- at den kontrafaktiske situasjonen er troverdig,
 - at de støtteberettigede kostnadene er beregnet i samsvar med metoden som angis i punkt 81, 82 og 83, og
 - at investeringen ikke ville være tilstrekkelig lønnsom uten støtte dersom det tas behørig hensyn til fordelene som er knyttet til investeringen uten støtte, herunder verdien av omsettelige tillatelser som det berørte foretaket kan få adgang til som følge av den miljøvennlige investeringen.

3.3. Støttens forenlighet i henhold til EØS-avtalens artikkel 61 nr. 3 bokstav b)

147. Støtte for å fremme viktige prosjekter av felles europeisk interesse som er en miljømessig prioritering, kan anses som forenlig med EØS-avtalens funksjon i henhold til EØS-avtalens artikkel 61 nr. 3 bokstav b), forutsatt at følgende vilkår er oppfylt:
- forslaget til støtte gjelder et spesifikt prosjekt der vilkårene for gjennomføring er klart definert med hensyn til deltakere, mål og virkninger samt midlene for å nå målet. Overvåkningsorganet kan også behandle en gruppe prosjekter som et samlet prosjekt,
 - prosjektet skal være i felles europeisk interesse: prosjektet skal på en konkret, klar og synlig måte bidra til EØS-interessene på miljøvernområdet, for eksempel ved å være av stor betydning for miljøstrategien i EØS eller EU. Fordelen som følger av prosjektets målsetning, skal ikke være begrenset til den eller de EFTA-statene som gjennomfører det, men skal omfatte EØS som en helhet. Prosjektet skal gi et vesentlig bidrag til at EØS- eller fellesskapsmål nås. Det faktum at prosjektet gjennomføres av foretak i ulike EØS-stater, er ikke tilstrekkelig,
 - støtten er nødvendig og virker som et incitament for å gjennomføre prosjektet, som skal innebære en stor risiko,
 - prosjektet er av stor betydning på grunn av dets omfang: det skal være av betydelig størrelse og gi vesentlige miljøvirkninger.

148. For at Overvåkningsorganet skal kunne foreta en ordentlig vurdering av slike prosjekter, skal den felles europeiske interessen påvises gjennom praktiske eksempler: det skal for eksempel påvises at prosjektet muliggjør betydelige framskritt i retning av å nå spesifikke miljømål i EØS eller Fellesskapet.
149. Overvåkningsorganet vil være mer positivt innstilt til meldte prosjekter dersom støttemottakeren gir et eget betydelig bidrag til prosjektet. Det vil også være mer positivt innstilt til meldte prosjekter som omfatter foretak fra flere av EFTA-statene.
150. Dersom støtten anses som forenlig med EØS-avtalens funksjon i samsvar med EØS-avtalens artikkel 61 nr. 3 bokstav b), kan Overvåkningsorganet godkjenne høyere støttebeløp enn det som er fastsatt i disse retningslinjene.

4. STØTTE I FORM AV REDUKSJON AV ELLER FRITAK FOR MILJØAVGIFTER

151. Støtte i form av reduksjon av eller fritak for miljøavgifter vil bli ansett som forenlig med EØS-avtalens funksjon i henhold til EØS-avtalens artikkel 61 nr. 3 bokstav c), forutsatt at støtten i det minste indirekte bidrar til et høyere miljøvernivå og at avgiftsreduksjonene eller fritakene ikke undergraver det overordnede målet.
152. For å bli godkjent i henhold til EØS-avtalens artikkel 61 skal reduksjon av eller fritak for avgifter som tilsvarer avgifter som er harmonisert i Fellesskapet, særlig slike som er harmonisert ved direktiv 2003/96/EF, være forenlig med de relevante fellesskapsreglene og i samsvar med terskelverdiene og vilkårene i dem⁽⁶⁰⁾.
153. Støtte i form av reduksjon av eller fritak for avgifter som tilsvarer miljøavgifter som er harmonisert i Fellesskapet, anses som forenlig med EØS-avtalens funksjon i henhold til EØS-avtalens artikkel 61 nr. 3 bokstav c) for en periode på 10 år, forutsatt at støttemottakerne betaler minst det nivået som tilsvarer Fellesskapets minste avgiftssats som fastsatt i det relevante gjeldende direktiv⁽⁶¹⁾.
154. Støtte i form av reduksjon av eller fritak for andre miljøavgifter enn avgiftene nevnt i punkt 153⁽⁶²⁾, anses som forenlig med EØS-avtalens funksjon i henhold til EØS-avtalens artikkel 61 nr. 3 bokstav c) for en periode på 10 år, forutsatt at vilkårene i punkt 155 til 159 er oppfylt.
155. Når Overvåkningsorganet analyserer avgiftsordninger som omfatter elementer av statsstøtte i form av reduksjon av eller fritak for slike avgifter, vil det analysere særlig støttens nødvendighet og forholdsmessighet samt dens virkninger for de berørte økonomiske sektorene.
156. For dette formål vil Overvåkningsorganet støtte seg til opplysninger framlagt av EFTA-statene. Opplysningene skal på den ene side omhandle de respektive sektorene eller kategoriene av støttemottakere som omfattes av fritakene/reduksjonene, og på den annen side beskrive situasjonen for de viktigste støttemottakerne i hver enkelt berørt sektor og hvordan beskatningen kan bidra til miljøvern. De fritatte sektorene skal beskrives grundig, og det skal framlegges en liste over de viktigste støttemottakere i hver sektor (med særlig angivelse av omsetning, markedsandeler og skattegrunnlagets størrelse). For hver sektor skal det framlegges opplysninger om den beste teknikken i EØS med hensyn til å redusere miljøskaden avgiften er rettet mot.
157. Støtte i form av reduksjon av eller fritak for miljøavgifter skal dessuten være nødvendig og stå i forhold til formålet.
158. Overvåkningsorganet vil anse støtten som nødvendig dersom følgende kumulative vilkår er oppfylt:
- valget av støttemottakere skal skje ut fra objektive og klare kriterier, og støtten skal i prinsippet tildeles på samme måte for alle konkurrenter i samme sektor/relevante marked⁽⁶³⁾ dersom de befinner seg i en lignende faktisk situasjon,
 - miljøavgiften skal uten reduksjon føre til en vesentlig økning av produksjonskostnadene for hver sektor eller kategori av individuelle støttemottakere⁽⁶⁴⁾,
 - den vesentlige økningen av produksjonskostnadene kan ikke overføres til forbrukerne uten at det fører til vesentlig lavere salg. Med hensyn til dette kan EFTA-statene framlegge beregninger av blant annet produktets priselastisitet i den berørte sektoren i det relevante geografiske markedet⁽⁶⁵⁾ samt beregninger av tapt salg og/eller redusert lønnsomhet for foretakene i den berørte sektoren/kategori.

⁽⁶⁰⁾ Vilkåret om at reduksjoner/fritak skal være i samsvar med relevante fellesskapsregler er et vilkår som gjelder bare når formålet er å vurdere om tiltaket er forenlig med disse retningslinjene. Se også punkt 10 ovenfor.

⁽⁶¹⁾ Se punkt 70 nr. 15.

⁽⁶²⁾ For eksempel reduksjon av eller fritak for avgifter som ikke er omfattet av fellesskapsregler eller som ligger under minste avgiftssats i Fellesskapet.

⁽⁶³⁾ Som definert i Overvåkningsorganets kunngjøring om avgrensning av det relevante marked innen konkurranseretten i EØS, EFT L 200 av 16.7.1998, s. 48 og EØS-tillegget nr. 28 av 16.7.1998, s. 3.

⁽⁶⁴⁾ Når det gjelder energiprodukter og elektrisitet, skal "energiintensive foretak" som definert i direktiv 2003/96/EF artikkel 17 nr. 1 bokstav a), anses å oppfylle dette kriteriet så lenge nevnte bestemmelse er i kraft.

⁽⁶⁵⁾ Som definert i Overvåkningsorganets kunngjøring om avgrensning av det relevante marked innen konkurranseretten i EØS, EFT L 200 av 16.7.1998, s. 48 og EØS-tillegget nr. 28 av 16.7.1998, s. 3.

159. Overvåkningsorganet vil anse at støtten står i forhold til formålet dersom ett av følgende vilkår er oppfylt:
- støtteordningen fastsetter kriterier som sikrer at hver enkelt støttemottaker betaler en andel av den nasjonale avgiften som stort sett tilsvarende hver enkelt støttemottakers miljøresultater sammenlignet med resultatene for den beste teknikken i EØS. Innenfor rammen av støtteordningen kan foretak som når opp til det beste tekniske nivået, høyst oppnå en reduksjon som tilsvarende økningen av produksjonskostnadene som følge av avgiften, med anvendelse av den beste teknikken, og som ikke kan overføres til forbrukerne. Foretak som har dårligere miljøresultater, skal få en mindre reduksjon som står i forhold til miljøresultatet,
 - støttemottakere betaler minst 20 % av den nasjonale avgiften med mindre en lavere sats kan begrunnes med at konkurransevridningen er begrenset,
 - et vilkår for reduksjonene eller fritakene er at det inngås avtaler mellom EFTA-staten og det støttemottakende foretaket eller sammenslutningen av foretak der det støttemottakende foretaket eller sammenslutningen av foretak påtar seg å nå miljøvernmål som har samme virkning som anvendelsen av punkt a) eller b) eller Fellesskapets laveste avgiftssats. Slike avtaler eller forpliktelser kan blant annet gjelde reduksjon av energiforbruk, reduksjon av utslipp eller ethvert annet miljøtiltak, og skal oppfylle følgende vilkår:
 - den enkelte EFTA-stat forhandler fram innholdet i avtalene, og skal særlig angi målene og fastsette en tidsplan for å nå dem,
 - EFTA-statene skal sikre uavhengig⁽⁶⁶⁾ og egnet kontroll av forpliktelsene som inngår i disse avtalene,
 - disse avtalene skal regelmessig gjennomgås i lys av teknologisk og annen utvikling, og de skal foreskrive effektive sanksjoner som anvendes dersom forpliktelsene ikke overholdes.

5. STØTTENS FORENLIGHET PÅ BAKGRUNN AV EN DETALJERT VURDERING

5.1. Tiltak som er gjenstand for en detaljert vurdering

160. For å gi Overvåkningsorganet mulighet til å foreta en mer detaljert vurdering av betydelige støttebeløp gitt innenfor rammen av godkjente ordninger og avgjøre om støtten er forenlig med EØS-avtalens funksjon, skal EFTA-statene forhåndsmelde hver enkelt tiltak som omfatter investeringsstøtte eller driftsstøtte som tildeles i henhold til en godkjent støtteordning eller individuelt, dersom støtten oppfyller følgende vilkår⁽⁶⁷⁾:
- for tiltak som omfattes av en gruppeunntaksforordning:** alle tilfeller som meldes til Overvåkningsorganet i henhold til *en plikt til å melde støtte individuelt* som foreskrevet i gruppeunntaksforordningen,
 - for individuelle tiltak som omfattes av disse retningslinjene⁽⁶⁸⁾:** alle følgende tilfeller:
 - investeringsstøtte: dersom støttebeløpet overstiger 7,5 millioner euro for ett foretak (selv om det er en del av en godkjent støtteordning),
 - driftsstøtte til energisparing: dersom støttebeløpet overstiger 5 millioner euro per foretak i fem år,
 - driftsstøtte til produksjon av fornybar elektrisitet og/eller kraftvarme-produksjon av fornybar varme: når støtten gis til anlegg for produksjon av fornybar elektrisitet på steder der den påfølgende produksjonskapasiteten av fornybar elektrisitet overstiger 125 MW,
 - driftsstøtte til produksjon av biodrivstoff: når støtten gis til et anlegg for biodrivstoff-produksjon på steder der den påfølgende produksjonen overstiger 150 000 t per år,
 - driftsstøtte til kraftvarme-produksjon: når støtte gis til anlegg for kraftvarme-produksjon der den påfølgende kapasiteten til å produsere elektrisitet fra kraftvarme, overstiger 200 MW. Støtte til varme-produksjon fra kraftvarme vil bli vurdert i forbindelse med melding basert på elektrisk kapasitet.
161. EFTA-statene kan tildele driftsstøtte til nye anlegg som produserer fornybar energi, på grunnlag av en beregning av de eksterne kostnadene som unngås. Dersom denne metoden anvendes for å fastsette støttebeløpet, skal tiltaket meldes og granskes i detalj, uavhengig av terskelverdiene i punkt 160 bokstav b) iii). De eksterne kostnadene som unngås, er en kostnadsberegning av de ytterligere samfunnsmessige miljøskadene som samfunnet ville blitt utsatt for dersom samme mengde energi ble produsert ved et produksjonsanlegg drevet med konvensjonelle energiformer. De vil bli beregnet på grunnlag av differansen mellom på den ene side de eksterne kostnadene som er påløpt, men ikke betalt av produsenter av fornybar energi, og på den annen side de eksterne kostnadene som er påløpt, men ikke betalt av produsenter av ikke-fornybar energi. For å foreta disse beregningene skal EFTA-staten anvende en internasjonalt anerkjent beregningsmetode som Overvåkningsorganet har godkjent. EFTA-staten skal blant annet framlegge en begrunnet og kvantifisert

⁽⁶⁶⁾ Det har ingen betydning for disse formål om kontrollen foretas av et offentlig eller privat organ.

⁽⁶⁷⁾ Dette gjelder uavhengig av om den enkelte støttemottakeren samtidig omfattes av et avgiftsfritak eller avgiftsreduksjon i henhold til kapittel 4.

⁽⁶⁸⁾ Det vil ikke bli foretatt en detaljert vurdering av fritak for og reduksjon av miljøavgifter som omfattes av kapittel 4 i disse retningslinjene. Det vil imidlertid bli foretatt en detaljert vurdering av støtte gitt i samsvar med kapittel 3 i form av skattemessig støtte dersom terskelverdiene i dette punktet overstiges.

komparativ kostnadsanalyse sammen med en vurdering av konkurrerende energiprodusenters eksterne kostnader for å vise av støtten virkelig utgjør en kompensasjon for de eksterne kostnadene som unngås.

162. Under alle omstendigheter skal støttebeløp til produsenter som overstiger støttebeløp som følge av alternativ 1 i punkt 109, for driftsstøtte til fornybare energikilder, gjeninvesteres av foretakene i fornybare energikilder i samsvar med avsnitt 3.1.6.1.
163. Forutsatt at EFTA-statene sikrer fullt samarbeid og framlegger tilstrekkelige opplysninger i rett tid, vil Overvåkningsorganet gjøre sitt beste for å foreta undersøkelsen innen rimelig tid. EFTA-statene oppfordres til å framlegge alle opplysninger de anser som nyttige for vurderingen av saken. EFTA-statene kan særlig ta hensyn til vurderinger av tidligere statsstøtteordninger eller -tiltak, konsekvensanalyser foretatt av den bevilgende myndighet og andre undersøkelser knyttet til miljøvern.
164. Den detaljerte vurderingen er en forholdsmessig vurdering som avhenger av muligheten for å vri konkurransen i hvert enkelt tilfelle. Det faktum at det foretas en detaljert vurdering, innebærer ikke nødvendigvis at det må innledes en formell undersøkelse, selv om dette kan være tilfelle i forbindelse med visse tiltak.

5.2. Kriterier for økonomisk vurdering av individuelle saker

165. Den detaljerte vurderingen foretas på grunnlag av de positive og negative faktorene som angis i avsnitt 5.2.1 og 5.2.2, og som vil bli anvendt i tillegg til kriteriet i del 3. Støtteintensitetene som fastsettes der, skal ikke under noen omstendighet overstiges. Videre foretas den detaljerte vurderingen på grunnlag av de spesifikke positive og negative faktorene når de er relevante for denne formen for støtte.

5.2.1. Positive virkninger av støtten

166. Det faktum at støtten oppmuntrer foretak til å gjøre en innsats for miljøet som de ikke ellers ville gjort, er den viktigste positive faktoren å ta hensyn til ved vurderingen av støttens forenlighet med EØS-avtalens funksjon.

5.2.1.1. Markedssvikt

167. Overvåkningsorganet vil som regel ikke sette spørsmålsteget ved om det er negative eksterne virkninger knyttet til visse typer atferd eller bruk av visse varer som skader miljøet. Overvåkningsorganet vil imidlertid kontrollere om statsstøtten er rettet mot denne markedssvikten og har en betydelig virkning for miljøvernet. I denne sammenheng vil Overvåkningsorganet rette oppmerksomheten særlig mot tiltakets ventede (målbare) bidrag til miljøvern og det miljøvernivået som søkes oppnådd, sammenlignet med eksisterende fellesskapsstandarder og/eller standarder i andre EØS-stater.
168. Overvåkningsorganet vil også se på forhold som kan berettige støtte til tilpasning til nasjonale standarder som er strengere enn Fellesskapets standarder. Overvåkningsorganet vil særlig ta hensyn til hvor støttemottakerens viktigste konkurrenter finnes og av hvilken type de er, kostnaden for anvendelse av de nasjonale standardene (eller handel med utslippskvoter) for støttemottakeren dersom ingen støtte ble gitt, og en sammenligning av kostnadene for å anvende disse standardene for støttemottakerens hovedkonkurrenter.

5.2.1.2. Egnede instrument

169. Det vil bli tatt hensyn til om statsstøtte er et egnet instrument for å nå miljøvernmålet, ettersom samme resultat kanskje kan nås med midler som er mindre konkurransevridende, og ettersom statsstøtte kan være i strid med prinsippet om at forurenseren betaler.
170. Når Overvåkningsorganet vurderer om støtten er forenlig med EØS-avtalens funksjon, vil det ta særlig hensyn til en eventuell konsekvensanalyse av det foreslåtte tiltaket som EFTA-staten kan ha foretatt, herunder overveielser av å bruke andre alternativer enn statsstøtte, og til bevis for at prinsippet om at forurenseren betaler, vil bli fulgt.

5.2.1.3. Støttens incitamentvirkning og nødvendighet

171. Statsstøtte skal alltid virke som et incitament når det gis til miljøformål, dvs. at den må føre til at støttemottakeren endrer sin atferd for å høyne miljøvernivået. Støtte kan ikke anses som nødvendig bare fordi miljøvernivået høynes. Fordelene med nye investeringer eller produksjonsmetoder er vanligvis ikke begrenset til miljøvirkningene.
172. I tillegg til beregningen av ekstra kostnader som beskrives i del 3, vil Overvåkningsorganet ta hensyn til følgende faktorer i sin analyse:
- a) **kontrafaktisk situasjon:** det må framlegges bevis for nøyaktig hvilke tiltak foretaket ikke ville truffet uten støtten, for eksempel en ny investering, en mer miljøvennlig produksjonsprosess og/eller et nytt produkt som er mer miljøvennlig,

- b) **ventet miljøvirkning av den endrede atferden:** minst én av følgende omstendigheter skal foreligge:
- høyere miljøvernivå:* reduksjon av en bestemt type forurensning som ikke ville blitt redusert uten støtten,
 - raskere gjennomføring av framtidige standarder:* reduksjonen av forurensning starter tidligere på grunn av støtten,
- c) **produksjonsfordeler:** dersom det er andre fordeler knyttet til investeringen i form av økt kapasitet, produktivitet, kostnadsreduksjon eller kvalitet, er virkningen av incitamentet vanligvis mindre. Dette er særlig tilfellet når fordelene i løpet av investeringens løpetid er betydelige, og kanskje av et så stort omfang at de ekstra miljøkostnadene kan inntjenes også uten støtte,
- d) **markedsforhold:** på visse markeder kan konkurransen, særlig på grunn av produktimage og det faktum at produksjonsmetoden kan betegnes som miljøvennlig, presse foretakene til å opprettholde et høyt miljøvernivå. Dersom det foreligger bevis for at miljøvernivået som følge av støtten er høyere enn det som er vanlig i markedet, er det større sannsynlighet for at støtten virker som et incitament,
- e) **eventuelle framtidige obligatoriske standarder:** dersom det føres forhandlinger på fellesskapsplan for å innføre nye eller høyere obligatoriske standarder som det berørte tiltaket er rettet mot å oppnå, er støttens incitamentvirkning vanligvis mindre,
- f) **risikonivå:** dersom det er en særlig risiko for at investeringen blir mindre produktiv enn ventet, vil støttens incitamentvirkning vanligvis være større,
- g) **lønnsomhetsnivå:** dersom tiltakets lønnsomhetsnivå er negativt i den perioden investeringen avskrives fullstendig eller driftsstøtten ventes å bli betalt, har støtten vanligvis en incitamentvirkning dersom det tas hensyn til alle fordeler og risikoer nevnt i dette punkt.
173. Dersom et foretak tilpasser seg til en nasjonal standard som er strengere enn Fellesskapets standarder eller vedtas i mangel av fellesskapsstandarder, vil Overvåkningsorganet kontrollere at støttemottakeren ville blitt merkbart påvirket når det gjelder økte kostnader, og ikke hadde kunnet betale kostnadene knyttet til en umiddelbar gjennomføring av nasjonale standarder.

5.2.1.4. Støttens forholdsmessighet

174. EFTA-staten skal bevise at støtten er nødvendig, at støttebeløpet begrenses til det minst mulige og at utvelgelsesprosessen står i forhold til formålet. I sin analyse vil Overvåkningsorganet ta følgende forhold i betraktning:
- nøyaktig beregning av de støtteberettigede kostnadene:** bevis for at de støtteberettigede kostnadene virkelig er begrenset til de ekstra kostnadene som er nødvendige for å oppnå miljøvernivået,
 - utvelgelsesprosess:** utvelgelsesprosessen skal foregå på en ikke-diskriminerende, klar og åpen måte, og skal ikke unødvendig utelukke selskaper som eventuelt konkurrerer med prosjekter for å nå samme miljømål. Utvelgelsesprosessen bør føre til valg av de støttemottakerne som kan nå miljømålet med det laveste støttebeløpet eller på den mest kostnadseffektive måten,
 - støtte begrenset til det som er helt nødvendig:** bevis for at støttebeløpet ikke overstiger den ventede manglende lønnsomheten, herunder en normal avkastning i det tidsrommet investeringen avskrives.

5.2.2. Analyse av konkurranse- og handelsvridningen

175. Ved vurderingen av de negative virkningene av støttetiltaket vil Overvåkningsorganet fokusere analysen av konkurransevridninger på miljøstøttens ventede virkning på konkurransen mellom foretak på de berørte produktmarkedene⁽⁶⁹⁾.
176. Dersom støtten står i forhold til formålet, særlig dersom det ved beregningen av de ekstra investerings- eller driftskostnadene er tatt hensyn til alle fordeler for foretaket, er den negative virkningen av støtten sannsynligvis begrenset. Som nevnt i avsnitt 1.3.6 kan støtte imidlertid føre til at støttemottakeren endrer sin atferd på en måte som vrir konkurransen, til tross for at støtten er nødvendig for og står i forhold til formålet: at det berørte foretaket skal kunne forbedre miljøvernet. Et foretak som søker å oppnå gevinst, vil vanligvis bare høyne miljøvernivået ut over obligatoriske krav dersom det anser at dette i det minste marginalt vil gi foretaket en fordel.
177. Som et utgangspunkt vil Overvåkningsorganet vurdere sannsynligheten for at støttemottakeren vil kunne øke eller opprettholde salget som en følge av støtten. Overvåkningsorganet vil særlig vurdere følgende faktorer:
- reduksjon av eller kompensasjon for produksjonskostnadene per enhet:** dersom det nye utstyret⁽⁷⁰⁾ vil føre til lavere kostnader per produsert enhet sammenlignet med situasjonen uten støtten, eller dersom

⁽⁶⁹⁾ Flere markeder kan bli påvirket av støtten ettersom støttens virkning kanskje ikke begrenses til markedet for den virksomheten som støttes, men spres til andre markeder som er knyttet til dette markedet enten fordi de utgjør et tidligere eller senere markedsledd, eller et supplerende marked, eller fordi støttemottakeren allerede er til stede på disse markedene eller kan bli det i nærmeste framtid.

⁽⁷⁰⁾ Beregningen av ekstra kostnader dekker kanskje ikke alle driftsfordeler, ettersom fordelene ikke trekkes fra i løpet av investeringens løpetid. Dessuten kan det være vanskelig å ta høyde for visse typer fordeler, for eksempel knyttet til økt produktivitet og økt produksjon med uendret kapasitet.

støtten kompenserer for en del av driftskostnaden, er det sannsynlig at støttemottakeren vil øke salget. Jo mer priselastisk produktet er, desto større er konkurransevriddningen,

- b) **mer miljøvennlig produksjonsprosess:** dersom støttemottakeren oppnår en mer miljøvennlig produksjonsprosess og dersom det er vanlig ved hjelp av merking eller produktimage å foreta en differensiering av produktene overfor forbrukerne på grunnlag av miljøvernivået, er det sannsynlig at støttemottakeren kan øke salget. Jo større forbrukernes preferanse for miljøvennlige produkter er, desto større vil konkurransevriddningen være,
- c) **nytt produkt:** dersom støttemottakeren produserer et nytt produkt eller et produkt av høyere kvalitet, er det sannsynlig at den vil øke salget og kanskje få fordelen av å være først. Jo større forbrukernes preferanse for miljøvennlige produkter er, desto større vil konkurransevriddningen være.

5.2.2.1. Dynamiske incitamenter/fortrengning

178. Statsstøtte til miljøvern kan brukes strategisk for å fremme nyskapende miljøvennlige teknologier med sikte på å gi innenlandske produsenter fordelen av å være først. Støtten kan derfor vri de dynamiske incitamentene og fortrenge investeringer i den berørte teknologien i andre EØS-stater, og føre til en konsentrasjon av denne teknologien i én EØS-stat. Denne virkningen er større jo flere konkurrenter som reduserer sin innovasjon sammenlignet med en kontrafaktisk situasjon uten støtte.

179. I sin analyse vil Overvåkningsorganet vurdere følgende faktorer:

- a) **støttebeløp:** jo høyere støttebeløpet er, desto større er sannsynligheten for at deler av støtten kan brukes for å vri konkurransen. Dette er særlig tilfelle dersom støttebeløpet er høyt i forhold til omfanget av støttemottakerens allmenne virksomhet,
- b) **støttens hyppighet:** dersom et foretak mottar støtte gjentatte ganger, er det større sannsynlighet for at det vil vri dynamiske incitamenter,
- c) **støttens løpetid:** dersom driftsstøtte gis for et lengre tidsrom, er det større sannsynlighet for at konkurransen vrir,
- d) **gradvis reduksjon av støtten:** dersom driftsstøtten reduseres over tid, vil foretaket ha et incitament til å øke effektiviteten, og vriddningen av dynamiske incitamenter vil derfor bli redusert over tid,
- e) **forberedelse til å oppfylle framtidige standarder:** dersom støtten vil gjøre det mulig for det berørte foretaket å oppfylle nye fellesskapsstandarder som ventes vedtatt i overskuelig framtid, vil den støttede investeringen redusere kostnadene av investeringer som foretaket uansett hadde måttet gjøre,
- f) **de bindende standardenes nivå i forhold til miljømålet:** jo lavere nivået for de obligatoriske kravene er, desto høyere er risikoen for at støtten til å gå lenger enn de obligatoriske kravene, ikke er nødvendig og vil fortrenge investeringer eller brukes på en måte som vrir dynamiske incitamenter,
- g) **risiko for kryssubsidiering:** dersom foretaket produserer et bredt spekter av produkter eller produserer det samme produktet ved hjelp av en konvensjonell og en miljøvennlig produksjonsprosess, er risikoen for kryssubsidiering høyere,
- h) **teknologisk nøytralitet:** dersom et tiltak fokuserer på bare én teknologi, er risikoen for å vri dynamiske incitamenter høyere,
- i) **konkurrerende innovasjon:** dersom utenlandske konkurrenter utvikler konkurrerende teknologier (konkurrerende innovasjon), er det større sannsynlighet for at støtten vil vri dynamiske incitamenter.

5.2.2.2. Støtte til å holde ineffektive foretak i gang

180. Statsstøtte til miljøvern kan berettiges som en overgangsmekanisme på veien mot en fullstendig allokering av negative ytre miljøvirkninger. Statsstøtten skal ikke brukes for å gi unødvendig støtte til foretak som på grunn av lav effektivitet ikke klarer å tilpasse seg til mer miljøvennlige standarder og teknologier. I sin analyse vil Overvåkningsorganet vurdere følgende faktorer:

- a) **type støttemottakere:** dersom støttemottakeren har et forholdsvis lavt produktivitetsnivå og en svak økonomisk stilling, er det større sannsynlighet for at støtten vil bidra til at foretaket holdes kunstig i gang på markedet,
- b) **overkapasitet i sektoren som mottar støtte:** i sektorer der det er overkapasitet, er risikoen høyere for at investeringsstøtte vil føre til at overkapasiteten og ineffektive markedsstrukturer opprettholdes,
- c) **normal atferd i sektoren som mottar støtte:** dersom andre foretak i sektoren har oppnådd det samme miljøvernivået uten støtte, er det større sannsynlighet for at støtten vil bidra til at ineffektive markedsstrukturer opprettholdes. Jo svakere bevisene er for at prinsippet om at forurenseren betaler, følges av mottakeren, og jo større andel av de ytre miljøkostnadene støttemottakerens konkurrenter internaliserer, desto større vil konkurransevriddningen være,
- d) **støttens relative betydning:** jo større reduksjonen av/kompensasjonen for variable produksjonskostnader er, desto større vil konkurransevriddningen være,

- e) **utvelgelsesprosess:** dersom utvelgelsesprosessen skjer på en ikke-diskriminerende, klar og åpen måte, er det mindre sannsynlig at støtten vil bidra til at foretaket holdes kunstig i gang på markedet. Jo mer omfattende (når det gjelder dekningen av det relevante markedet) og jo mer konkurranseutsatt (når det gjelder bortauksjonering/innkjøp) tildelingen av støtte er, desto mindre vil konkurransevridningen være,
- f) **selektivitet:** dersom tiltaket som støtten gis til, omfatter et forholdsvis høyt antall mulige støttemottakere, dersom det omfatter alle foretak i det relevante markedet og det ikke utelukker selskaper som kunne sikte på samme miljømål, er det mindre sannsynlighet for at støtten vil holde ineffektive foretak i gang på markedet.

5.2.2.3. Markedsstyrke/ekskluderende atferd

181. Støtte til miljøvern som gis til en støttemottaker, kan vedkommende bruke til å styrke eller opprettholde sin markedsstyrke på det berørte produktmarkedet. Overvåkningsorganet vil vurdere den berørte støttemottakerens markedsstyrke før støtten tildeles, samt hvilken endring i markedsstyrken som kan ventes som en følge av støtten. Støtte til miljøvern som gis til en støttemottaker med betydelig markedsstyrke, kan vedkommende bruke til å styrke eller opprettholde markedsstyrken gjennom å differensiere sine produkter ytterligere eller utelukke konkurrenter. Når det gjelder markedsstyrken, vil Overvåkningsorganet sannsynligvis ikke ha konkurransemessige betenkeligheter på markeder der hver enkelt støttemottaker har en markedsandel på mindre enn 25 %, og på markeder der markedskonsentrasjonen er mindre enn 2000 ifølge Herfindahl-Hirschman-indeksen.
182. I sin analyse vil Overvåkningsorganet vurdere følgende faktorer:
- a) **støttemottakerens markedsstyrke og markedsstruktur:** dersom støttemottakeren allerede har en dominerende stilling på det berørte markedet⁽⁷¹⁾, kan støttetiltaket forsterke denne stillingen ved ytterligere å svekke det konkurransepresset som konkurrenter kan legge på det støttemottakende foretaket,
 - b) **nye markedsdeltakere:** dersom støtten gjelder produktmarkeder eller teknologier som konkurrerer med produkter der støttemottakeren har en etablert virksomhet og markedsstyrke, kan støtten anvendes strategisk for å hindre at nye deltakere kommer inn på markedet. Risikoen for at støtten vrir konkurransen, er derfor høyere dersom støtten ikke er tilgjengelig for mulige nye markedsdeltakere,
 - c) **produkt differensiering og prisdiskriminering:** støtten kan ha som negativ virkning at støttemottakeren lettere kan drive med produkt differensiering og prisdiskriminering til skade for forbrukerne,
 - d) **kjøperstyrke:** dersom det er sterke kjøpere på markedet, er det mindre sannsynlighet for at en støttemottaker med markedsstyrke kan øke prisene overfor de sterke kjøperne. Jo større kjøperstyrken er, desto mindre sannsynlig er det derfor at støtten vil skade forbrukerne.

5.2.2.4. Virkninger på handel og beliggenhet

183. Statsstøtte til miljøvern kan føre til at noen områder nyter godt av gunstigere produksjonsforhold, særlig på grunn av relativt sett lavere produksjonskostnader som følge av støtten eller på grunn av høyere produksjonsstandarder oppnådd ved hjelp av støtten. Dette kan føre til at foretak flytter til de støttede områdene, eller til at handelsstrømmene forskyves til de støttede områdene.
184. Som en følge av dette vil støtten flytte gevinsten til EFTA-staten på det produktmarkedet som berøres av støtten, og til råvaremarkedene.
185. I sin analyse vil Overvåkningsorganet vurdere om det finnes bevis for at støttemottakeren hadde overveid andre plasser for sin investering; i så fall er det større sannsynlighet for at støtten vrir konkurransen betydelig.

5.2.3. Avveining og beslutning

186. I lys av disse positive og negative faktorene vil Overvåkningsorganet foreta en avveining av tiltakets virkninger og avgjøre om de påfølgende vridningene påvirker handelsforholdene negativt i et omfang som er i strid med den felles interessen. De positive og negative virkningene bør helst uttrykkes ved hjelp av de samme referansetalene (for eksempel eksterne kostnader som unngås, sammenlignet med konkurrentens inntektstap uttrykt i valutaenhet).
187. Hovedregelen er at jo høyere miljøgevinsten er og jo klarere det fastslås at støttebeløpet er begrenset til det som er helt nødvendig, desto større er sannsynligheten for en positiv vurdering. På den annen side gjelder at jo flere tegn det er på at støtten vil vri konkurransen betydelig, desto mindre er sannsynligheten for en positiv vurdering. Dersom de ventede positive virkningene er omfattende og vridningene sannsynligvis vil bli betydelige, vil vurderingen avhenge av i hvilken utstrekning de positive virkningene anses å oppveie de negative virkningene.

⁽⁷¹⁾ Flere markeder kan bli påvirket av støtten ettersom støttens virkning kanskje ikke begrenses til markedet for den virksomheten som støttes, men spres til andre markeder som er knyttet til dette markedet enten fordi de utgjør et tidligere eller senere markedsledd, eller et supplerende marked, eller fordi støttemottakeren allerede er til stede på disse markedene eller kan bli det i nærmeste framtid.

188. Overvåkningsorganet kan velge å ikke komme med noen innvendinger til det meldte støttetiltaket uten å innlede den formelle undersøkelsen, eller det kan i samsvar med den formelle undersøkelsen i overvåknings- og domstolsavtalens protokoll 3 del I artikkel 6 avslutte undersøkelsen med et vedtak i samsvar med artikkel 7 i nevnte protokoll. Dersom det gjør et betinget vedtak i henhold til artikkel 7 nr. 4 i nevnte protokoll, kan det for eksempel overveie å knytte følgende vilkår til vedtaket, som skal begrense vridningene eller virkningen på samhandelen og stå i et rimelig forhold til formålet:

- a) **lavere støtteintensiteter** enn de høyeste intensitetene som tillates i del 3,
- b) **atskilte regnskaper** for å unngå kryssubsidiering fra ett marked til et annet, når mottakeren er virksom på flere markeder,
- c) **ytterligere krav som skal oppfylles for å øke miljøvirkningen** av tiltaket,
- d) **ingen forskjellsbehandling** overfor andre mulige støttemottakere (mindre selektivitet).

6. KUMULERING

189. De støttetakene som er fastsatt i disse retningslinjene, skal få anvendelse uavhengig av om støtten til prosjektene er fullfinansiert av statsmidler eller delvis finansiert av Fellesskapet.

190. Støtte godkjent i henhold til disse retningslinjene kan ikke kombineres med annen statsstøtte i henhold til EØS-avtalens artikkel 61 nr. 1 eller med andre former for fellesskapsfinansiering, dersom en slik overlapping fører til en støtteintensitet som er høyere enn fastsatt i disse retningslinjene. Dersom utgiften som er berettiget til støtte til miljøvern, helt eller delvis er berettiget til støtte for andre formål, skal den felles delen likevel omfattes av det gunstigste støttetaket i henhold til gjeldende regler.

191. Støtte til miljøvern skal ikke kumuleres med bagatellmessige støtte som gjelder de samme støtteberettigede kostnadene, dersom en slik kumulering ville føre til en støtteintensitet som overstiger det som er fastsatt i disse retningslinjene.

7. SLUTTBESTEMMELSER

7.1. Årlig rapportering

192. I henhold til overvåknings- og domstolsavtalens protokoll 3 og Overvåkningsorganets vedtak nr. 195/04/COL av 14. juli 2004 om gjennomføringsbestemmelsene omhandlet i overvåknings- og domstolsavtalens protokoll 3 del II artikkel 27 skal EFTA-statene framlegge årlige rapporter for Overvåkningsorganet.

193. Ut over kravene i nevnte bestemmelser skal de årlige rapportene om støtte til miljøvern for hvert enkelt godkjent tiltak inneholde følgende opplysninger om store foretak:

- støttemottakernes navn,
- støttebeløp per støttemottaker,
- støtteintensiteten,
- en beskrivelse av tiltakets formål og hvilken type miljøvern det skal fremme,
- virksomhetssektorene der de støttede prosjektene gjennomføres,
- en redegjørelse for hvordan kriteriet om incitamentvirkning er oppfylt, særlig ved hjelp av indikatorene og kriteriene nevnt i del 5.

194. Når det gjelder avgiftsfritak eller -reduksjoner, er det tilstrekkelig at EFTA-staten framlegger bare de relevante lovtekstene og/eller forskriftene om innføring av støtten, og presiserer hvilke kategorier av foretak som innvilges avgiftsfritak eller -reduksjoner, og hvilke økonomiske sektorer som påvirkes mest av avgiftsfritakene eller -reduksjonene.

195. De årlige rapportene offentliggjøres på Overvåkningsorganets nettside.

7.2. Åpenhet

196. Overvåkningsorganet er av den oppfatning at ytterligere tiltak er nødvendige for å øke åpenheten rundt statsstøtte i EØS. Det er særlig nødvendig å sikre at EFTA-statene, økonomiske aktører, berørte parter og Overvåkningsorganet enkelt får tilgang til den fullstendige teksten til alle gjeldende miljøstøtteordninger.

197. Dette kan lett oppnås ved at det innføres lenkede nettsider. Når Overvåkningsorganet undersøker miljøstøtteordninger, vil det derfor konsekvent kreve at den berørte EFTA-staten offentliggjør den fullstendige teksten til alle endelige støtteordninger på Internett, og at Overvåkningsorganet underrettes om internettdressen. Støtteordningen skal ikke anvendes før opplysningene er offentliggjort på Internett.

7.3. Overvåking og vurdering

198. EFTA-statene skal sikre at det føres detaljerte register over all støtte som tildeles til miljøtiltak. Slike register, som skal inneholde alle opplysninger som er nødvendige for å fastslå om de støtteberettigede kostnadene og den høyeste tillatte støtteintensiteten er overholdt, skal bevares i 10 år fra den dagen støtten ble tildelt og oversendes til Overvåkningsorganet på anmodning.
199. Overvåkningsorganet vil anmode EFTA-statene om disse opplysningene for å foreta en vurdering av disse retningslinjene fire år etter at de offentliggjøres⁽⁷²⁾.

7.4. Egnede tiltak

200. Overvåkningsorganet framlegger med dette, på grunnlag av overvåknings- og domstolsavtalens protokoll 3 del I artikkel 1 nr. 1, for EFTA-statene forslag til følgende egnede tiltak når det gjelder deres respektive miljøstøtteordninger:

EFTA-statene bør ved behov endre støtteordningene i tråd med disse retningslinjene innen 18 måneder etter at de vedtas, med følgende unntak:

- i) EFTA-statene bør ved behov endre ordninger med støtte i form av reduksjoner av eller fritak for avgifter som omfattes av direktiv 2003/96/EF, før 31. desember 2012,
 - ii) de nye terskelverdiene nevnt i punkt 160 for individuelle prosjekter får anvendelse fra første dag etter at disse retningslinjene vedtas av Kollegiet,
 - iii) forpliktelsen til å framlegge mer detaljerte årlige rapporter får anvendelse på støtte tildelt i henhold til eksisterende støtteordninger per 1. januar 2009.
201. EFTA-statene oppfordres til å gi sitt uttrykkelige og ubetingede samtykke til disse foreslåtte egnede tiltakene innen **én måned** etter at de mottas. Dersom en EFTA-stat ikke svarer, vil Overvåkningsorganet anta at den berørte staten ikke samtykker i de foreslåtte tiltakene.

7.5. Anvendelse, gyldighet og gjennomgåelse

202. Disse retningslinjene får anvendelse fra den dag de vedtas, og erstatter retningslinjene for statsstøtte til miljøvern av 23. mai 2001⁽⁷³⁾.
203. Disse retningslinjene får anvendelse til 31. desember 2014. Overvåkningsorganet kan etter samråd med EFTA-statene endre retningslinjene før nevnte dato på grunnlag av viktige konkurranse- eller miljøpolitiske overveielser, eller for å ta hensyn til politikk på andre områder eller internasjonale forpliktelser. Slike endringer kan særlig være nødvendige i lys av framtidige internasjonale avtaler om klimaendringer og framtidige europeiske regler for klimaendringer. Om fire år vil Overvåkningsorganet ta i betraktning Kommisjonens vurdering av retningslinjene på bakgrunn av opplysninger om faktiske forhold og resultatene av omfattende høringer, særlig på grunnlag av opplysninger fra EØS-statene.
204. Overvåkningsorganet vil anvende disse retningslinjene på alle meldte støttetiltak som det skal treffe vedtak om etter at retningslinjene vedtas, selv om prosjektene er meldt før retningslinjene offentliggjøres. Dette omfatter individuell støtte som tildeles i henhold til godkjente støtteordninger og meldes til Overvåkningsorganet i henhold til en forpliktelse til å melde slik støtte individuelt.
205. I samsvar med retningslinjene for statsstøtte om gjeldende regler for vurdering av ulovlig statsstøtte, vil Overvåkningsorganet ved støtte som ikke er meldt, anvende
- a) disse retningslinjene dersom støtten ble tildelt etter at de ble vedtatt,
 - b) i alle andre tilfeller, retningslinjene som var gjeldende da støtten ble tildelt.

⁽⁷²⁾ I denne sammenheng kan EFTA-stater ønske å bidra ved å framlegge sine egne etterhåndsvurderinger av ordninger og enkelttiltak.

⁽⁷³⁾ EFT L 21 av 24.1.2002, EØS-tillegget nr. 6.

VEDLEGG II

Tabell som viser støtteintensitetene for investeringsstøtte som en del av de støtteberettigede kostnadene:

	<i>Små bedrifter</i>	<i>Mellomstore bedrifter</i>	<i>Store bedrifter</i>
<i>Støtte til foretak som går lenger enn Fellesskapets standarder eller høyner miljøvernnivået i mangel av fellesskapsstandarder</i>	70 % 80 % ved øko- innovasjon 100 % ved anbudsrunde	60 % 70 % ved øko- innovasjon 100 % ved anbudsrunde	50 % 60 % ved øko- innovasjon 100 % ved anbudsrunde
<i>Støtte til miljøundersøkelser</i>	70 %	60 %	50 %
<i>Støtte til tidlig tilpasning til framtidige fellesskapsstandarder</i>			
– <i>mer enn 3 år</i>	25 %	20 %	15 %
– <i>mellom 1 og 3 år før ikrafttreddelsen</i>	20 %	15 %	10 %
<i>Støtte til avfallshåndtering</i>	70 %	60 %	50 %
<i>Støtte til fornybare energier</i>	80 % 100 % ved anbudsrunde	70 % 100 % ved anbudsrunde	60 % 100 % ved anbudsrunde
<i>Støtte til energisparing</i>	80 %	70 %	60 %
<i>Støtte til kraftvarmeanlegg</i>	100 % ved anbudsrunde	100 % ved anbudsrunde	100 % ved anbudsrunde
<i>Støtte til fjernvarmeanlegg som drives med konvensjonell energi</i>	70 % 100 % ved anbudsrunde	60 % 100 % ved anbudsrunde	50 % 100 % ved anbudsrunde
<i>Støtte til sanering av forurensede områder</i>	100 %	100 %	100 %
<i>Støtte til flytting av foretak</i>	70 %	60 %	50 %

EF-ORGANER

KOMMISJONEN

Forhåndsmelding om en foretakssammenslutning

2010/EØS/29/02

(Sak COMP/M.5838 – Bertelsmann/Planeta/Circulo)

1. Kommisjonen mottok 31. mai 2010 melding i henhold til artikkel 4 og etter henvisning i henhold til artikkel 4 nr. 5 i rådsforordning (EF) nr. 139/2004⁽¹⁾ om en planlagt foretakssammenslutning der foretakene Media Finance Holding S.L., som kontrolleres av Bertelsmann AG ("Bertelsmann", Tyskland), og Editorial Planeta S.A., som kontrolleres av Planeta Corporación S.R.L. ("Planeta", Spania) overtar kontroll i henhold til fusjonsforordningens artikkel 3 nr. 1 bokstav b) over det spanske foretaket Círculo de Lectores S.A. ("Circulo") gjennom kjøp av aksjer i et nystiftet fellesforetak.
2. De berørte foretakene har virksomhet på følgende områder:
 - Bertelsmann: TV, utgivelse av bøker og blader, forvaltning av musikkrettigheter, postordresalg, mediatjenester og mediaklubber
 - Planeta: produksjon av kultur-, nyhets-, utdannings- og underholdningsprogrammer for de fransk- og spanskpråklige markedene
 - Circulo: bokklubb
3. Etter en foreløpig undersøkelse finner Kommisjonen at den meldte foretakssammenslutningen kan komme inn under virkeområdet for fusjonsforordningen. Det er imidlertid ikke gjort endelig vedtak på dette punkt.
4. Kommisjonen innbyr interesserte parter til å framlegge eventuelle merknader til den planlagte foretakssammenslutningen for Kommisjonen.

Merknadene må være Kommisjonen i hende senest ti dager etter at dette ble offentliggjort i EUT C 147 av 5.6.2010. Merknadene sendes til Kommisjonen per faks (faksnr. +32 (0)2 296 43 01), per e-post (COMP-MERGER-REGISTRY@ec.europa.eu) eller per post, med referanse COMP/M.5838 – Bertelsmann/Planeta/Circulo, til følgende adresse:

European Commission
Directorate-General for Competition
Merger Registry
J-70
B-1049 Bruxelles/Brussel

⁽¹⁾ EUT L 24 av 29.1.2004, s. 1 ("Fusjonsforordningen").

Forhåndsmelding om en foretakssammenslutning
(Sak COMP/M.5863 – Merck/Millipore)

2010/EØS/29/03

1. Kommisjonen mottok 2. juni 2010 melding i henhold til artikkel 4 i rådsforordning (EF) nr. 139/2004⁽¹⁾ om en planlagt foretakssammenslutning der det tyske foretaket Merck KgaA ("Merck") ved kjøp av aksjer overtar kontroll alene i henhold til fusjonsforordningens artikkel 3 nr. 1 bokstav b) over det amerikanske foretaket Millipore Corporation ("Millipore").
2. De berørte foretakene har virksomhet på følgende områder:
 - Merck: produksjon og levering av legemidler og kjemikalier, inkludert biovitenskapelige produkter
 - Millipore: utvikling, produksjon og salg av verktøy og tjenester i forbindelse med biovitenskapelige produkter
3. Etter en foreløpig undersøkelse finner Kommisjonen at den meldte foretakssammenslutningen kan komme inn under virkeområdet for fusjonsforordningen. Det er imidlertid ikke gjort endelig vedtak på dette punkt.
4. Kommisjonen innbyr interesserte parter til å framlegge eventuelle merknader til den planlagte foretakssammenslutningen for Kommisjonen.

Merknadene må være Kommisjonen i hende senest ti dager etter at dette ble offentliggjort i EUT C 151 av 10.6.2010. Merknadene sendes til Kommisjonen per faks (faksnr. +32 (0)2 296 43 01), per e-post (COMP-MERGER-REGISTRY@ec.europa.eu) eller per post, med referanse COMP/M.5863 – Merck/Millipore, til følgende adresse:

European Commission
Directorate-General for Competition
Merger Registry
J-70
B-1049 Bruxelles/Brussel

⁽¹⁾ EUT L 24 av 29.1.2004, s. 1 ("Fusjonsforordningen").

Forhåndsmelding om en foretakssammenslutning**2010/EØS/29/04****(Sak COMP/M.5899 – Warburg Pincus/Silver Lake/Interactive Data Corporation)****Sak som kan bli behandlet etter forenklet framgangsmåte**

1. Kommisjonen mottok 31. mai 2010 melding i henhold til artikkel 4 i rådsforordning (EF) nr. 139/2004⁽¹⁾ om en planlagt foretakssammenslutning der Silver Lake Partners III, L.P., som kontrolleres av Silver Lake Group L.L.C. ("Silver Lake", USA), og Warburg Pincus Private Equity X, L.P. og Warburg Pincus X Partners, L.P., som sammen kontrolleres av Warburg Pincus & Co. ("Warburg Pincus", USA), ved kjøp av aksjer i fellesskap overtar kontroll i henhold til fusjonsforordningens artikkel 3 nr. 1 bokstav b) over det amerikanske foretaket Interactive Data Corporation.
2. De berørte foretakene har virksomhet på følgende områder:
 - Silver Lake: globale investeringsfond fokusert på teknologi, teknologibaserte og relaterte vekstbransjer
 - Warburg Pincus: globale aksjeinvesteringer
 - Interactive Data Corporation: finansdata, analyser og tilknyttede løsninger
3. Etter en foreløpig undersøkelse finner Kommisjonen at den meldte foretakssammenslutningen kan komme inn under virkeområdet for fusjonsforordningen. Det er imidlertid ikke gjort endelig vedtak på dette punkt. Det gjøres oppmerksom på at denne saken kan bli behandlet etter framgangsmåten fastsatt i kommisjonskunngjøringen om forenklet framgangsmåte for behandling av visse foretakssammenslutninger etter fusjonsforordningen⁽²⁾.
4. Kommisjonen innbyr interesserte parter til å framlegge eventuelle merknader til den planlagte foretakssammenslutningen for Kommisjonen.

Merknadene må være Kommisjonen i hende senest ti dager etter at dette ble offentliggjort i EUT C 151 av 10.6.2010. Merknadene sendes til Kommisjonen per faks (faksnr. +32 (0)2 296 43 01), per e-post (COMP-MERGER-REGISTRY@ec.europa.eu) eller per post, med referanse COMP/M.5899 – Warburg Pincus/Silver Lake/Interactive Data Corporation, til følgende adresse:

European Commission
Directorate-General for Competition
Merger Registry
J-70
B-1049 Bruxelles/Brussel

⁽¹⁾ EUT L 24 av 29.1.2004, s. 1 ("Fusjonsforordningen").

⁽²⁾ EUT C 56 av 5.3.2005, s. 32 ("Melding om behandling etter forenklet framgangsmåte").

Innledning av behandling**2010/EØS/29/05****(Sak COMP/M.5658 – Unilever/Sara Lee Body Care)**

Kommisjonen vedtok 31. mai 2010 å innlede behandling i ovennevnte sak, etter at den hadde fastslått at den meldte foretakssammenslutningen reiser alvorlig tvil med hensyn til dens forenlighet med det felles marked. Innledningen av behandling markerer åpningen av annen fase av undersøkelsen av den meldte foretakssammenslutningen. Vedtaket er hjemlet i artikkel 6 nr. 1 bokstav c) i rådsforordning (EF) nr. 139/2004.

Kommisjonen innbyr interesserte parter til å framlegge sine merknader til den planlagte foretakssammenslutningen for Kommisjonen.

For at de skal kunne tas i betraktning under saksbehandlingen, må merknadene være Kommisjonen i hende senest 15 dager etter at dette ble offentliggjort i EUT C 147 av 5.6.2010. Merknadene sendes til Kommisjonen per faks (faksnr. +32 22 96 43 01 eller 22 96 72 44) eller med post, med referanse COMP/M.5658 – Unilever/Sara Lee Body Care, til følgende adresse:

European Commission
Directorate-General for Competition
Merger Registry
J-70
B-1049 Bruxelles/Brussel
BELGIQUE/BELGIË

Statsstøtte – Spania**2010/EØS/29/06****Statsstøtte C 10/10 (ex N 562/09) – Omstrukturingsstøtte til A NOVO Comlink SL****Innbydelse til å sende inn merknader i henhold til artikkel 108 nr. 2 TEUV**

Kommisjonen har ved brev av 24. mars 2010 underrettet Spania om at den har besluttet å innlede formell undersøkelse etter artikkel 108 nr. 2 TEUV med hensyn til ovennevnte støtte, se [EUT C 140 av 29.5.2010, s. 25](#).

Interesserte parter kan sende sine merknader til de aktuelle tiltakene innen en måned etter at denne oppsummeringen og følgebrevet ble offentliggjort i EUT (publisert 29. mai 2010), til:

European Commission
Directorate-General for Competition
State Aid Greffe
1049 Bruxelles/Brussel
BELGIQUE/BELGIË

Faks: +32 2 296 12 42

Merknadene vil bli oversendt til Spania. En part som ønsker å få sine merknader behandlet fortrolig, kan sende inn en skriftlig, begrunnet anmodning om dette.

**Kommisjonsmelding i forbindelse med gjennomføring av artikkel 16 nr. 4 i 2010/EØS/29/07
europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 1008/2008 om felles regler for drift av
ruteflyging i Fellesskapet**

Forpliktelse til å yte offentlig tjeneste med hensyn til ruteflyging

Medlemsstat	Finland
Aktuell rute	Helsinki–Savonlinna–Helsinki
Ikrafttredelsesdato for forpliktelse til å yte offentlig tjeneste	1. oktober 2010
Adresse der den fullstendige teksten og eventuell relevant informasjon og/eller dokumentasjon i forbindelse med forpliktelsen til å yte offentlig tjeneste kan fås gratis	Ministry of transport and communications Kirjaamo PB 31 FI-00023 Valtioneuvosto Helsinki SUOMI/FINLAND E-post: kirjaamo@lvm.fi Faks: +358 916028596 Hjemmeside: http://www.lvm.fi

**Kommisjonsmelding i forbindelse med gjennomføring av artikkel 16 nr. 4 i 2010/EØS/29/08
europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 1008/2008 om felles regler for drift av
ruteflyging i Fellesskapet**

Forpliktelse til å yte offentlig tjeneste med hensyn til ruteflyging

Medlemsstat	Finland
Aktuell rute	Helsinki–Varkaus–Helsinki
Ikrafttredelsesdato for forpliktelse til å yte offentlig tjeneste	1. oktober 2010
Adresse der den fullstendige teksten og eventuell relevant informasjon og/eller dokumentasjon i forbindelse med forpliktelsen til å yte offentlig tjeneste kan fås gratis	Ministry of transport and communications Kirjaamo PB 31 FI-00023 Valtioneuvosto Helsinki SUOMI/FINLAND E-post: kirjaamo@lvm.fi Faks: +358 916028596 Hjemmeside: http://www.lvm.fi

**Kommisjonsmelding i forbindelse med gjennomføring av artikkel 17 nr. 5 i 2010/EØS/29/09
europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 1008/2008 om felles regler for drift av
ruteflyging i Fellesskapet**

**Anbudsinnsending i forbindelse med plikt til å yte offentlig tjeneste med hensyn til
ruteflyging**

Medlemsstat	Finland
Aktuell rute	Rutene Helsinki–Savonlinna og/eller Helsinki–Varkaus
Kontraktens gyldighetsperiode	1. oktober 2010–31. desember 2013
Frist for innsending av anbud	61 dager etter kunngjøringen om forpliktelse til å yte offentlig tjeneste (publisert 3.6.2010)
Adresse der den fullstendige anbudsinnsendingen og eventuell relevant informasjon og/eller dokumentasjon i forbindelse med anbudet og forpliktelsen til å yte offentlig tjeneste kan fås gratis	Ministry of transport and communications Kirjaamo PB 31 FI-00023 Valtioneuvosto Helsinki SUOMI/FINLAND E-post: kirjaamo@lvm.fi Faks: +358 916028596 Hjemmeside: http://www.lvm.fi

Melding fra den franske regjering i henhold til europaparlaments- og rådsdirektiv 94/22/EF om vilkårene for tildeling og bruk av tillatelser til å drive leting etter og utvinning av hydrokarboner⁽¹⁾ **2010/EØS/29/10**

(Kunngjøring i forbindelse med søknader om enerett til leting etter flytende og gassholdige hydrokarboner, kalt "Langlade-lisensen" og "Hermine-lisensen")

Den 29. juni 2009 søkte foretakene ConocoPhillips Canada Resources Corp. som har forretningskontor i PO Box 130, 401, 9th Ave S.W., Calgary, Alberta T2P 2H7, Canada, og BHP Billiton Petroleum Corp., som har forretningskontor i 1360 Post Oak Blvd, Suite 150, Houston, TX 77056-3030, USA, om enerett til leting etter olje og gass, kalt "Langlade-lisensen", i en periode på fem år i et ca. 547 km² stort område på kontinentalsokkelen utenfor Saint Pierre-et-Miquelon.

Den 9. desember 2009 søkte foretaket Bardoil Energy SAS, som har forretningskontor i 42 rue de l'Abbé Pierre Gervain, Boite Postale 4353, F-97500 Saint-Pierre-et-Miquelon, Frankrike, om enerett til leting etter olje og gass, kalt "Hermine-lisensen", i en periode på fem år i et ca. 1312 km² stort område på kontinentalsokkelen utenfor Saint Pierre-et-Miquelon.

Området som dekkes av disse søknadene ligger innenfor en perimeter avgrenset av lengde- og breddegrader som møtes i punktene definert under ved deres geografiske koordinater, der basismeridianen går gjennom Greenwich:

Punkt	Grader vestlig lengde	Grader nordlig bredde
A	56° 24' 01,7"	44° 35' 33,1"
B	56° 15' 00,6"	44° 35' 32,0"
C	56° 15' 02,1"	44° 47' 17,8"
D	56° 09' 16,2"	44° 47' 16,6"
E	56° 09' 21,0"	43° 50' 00,2"
F	56° 23' 53,3"	43° 50' 00,2"

Innsending av søknader og kriterier for tildeling

De opprinnelige søkerne og eventuelle andre søkere må dokumentere at de oppfyller kravene for tillatelse som fastsatt i artikkel 4 og 5 i dekret 2006-648 av 2. juni 2006 om rettigheter til gruvedrift og underjordisk lagring (fransk rettsidende av 3. juni 2006).

Foretak som ønsker det kan sende inn en konkurrerende søknad innen 90 dager etter at denne melding ble kunngjort (1.6.2010), etter framgangsmåten beskrevet i en kunngjøring om tildeling av tillatelser til utvinning av hydrokarboner i Frankrike, offentliggjort i *De europeiske fellesskaps tidende* C 374 av 30.12.1994, s. 11, og fastsatt ved dekret 2006-648 om rettigheter til gruvedrift og underjordisk lagring (fransk rettsidende av 3. juni 2006).

Eventuelle konkurrerende søknader må sendes til den ansvarlige ministeren for gruvedrift på adressen som er oppgitt nedenfor. Beslutninger om den innledende søknaden og eventuelle konkurrerende søknader vil bli truffet innen to år fra datoen der de franske myndigheter mottok den opprinnelige søknaden, dvs. senest 31. august 2011.

Krav og vilkår i forbindelse med drift og opphør av drift

Søkere henvises til den franske gruvelovens artikkel 79 og 79.1 og til dekret 2006-649 av 2. juni 2006 om gruvedrift, underjordisk lagring og regler i den forbindelse (fransk rettsidende av 3. juni 2006).

⁽¹⁾ EUT L 164 av 30.6.1994, s. 3.

Ytterligere opplysninger kan fås ved henvendelse til Ministère de l'écologie, de l'énergie, du développement durable et de la mer (Direction générale de l'énergie et climat, Direction de l'énergie, Sous-direction de la sécurité d'approvisionnement et des nouveaux produits énergétiques), Grande Arche de la Défense, Paroi Nord, F-92055 La Défense Cedex, France (tlf.: +33 1 408 195 29).

De ovennevnte lover og forskrifter er tilgjengelige på Légifrance:

<http://www.legifrance.gouv.fr>

Melding fra den franske regjering i henhold til europaparlaments- og rådsdirektiv 94/22/EF om vilkårene for tildeling og bruk av tillatelser til å drive leting etter og utvinning av hydrokarboner⁽¹⁾ **2010/EØS/29/11**

(Kunngjøring i forbindelse med søknader om enerett til leting etter flytende og gassholdige hydrokarboner, kalt "Sézanne-lisensen", inngitt av henholdsvis Concorde Energy LLC og Realm Energy International)

Den 8. september 2009 søkte foretaket Concorde Energy LLC, som har forretningskontor i 1537 Bull Lea Road, Suite 200, Lexington KY 40511, USA, om enerett til leting etter olje og gass, kalt "Sézanne-lisensen", i en periode på fire år i et ca. 273 km² stort område i departementet Marne.

Den 11. desember 2009 søkte foretaket Realm Energy International, som har forretningskontor i 2nd Floor, Berkeley Square, London W1J 6BD, United Kingdom, om enerett til leting etter olje og gass, kalt "Sézanne-lisensen", i en periode på fem år i et ca. 870 km² stort område som omfatter deler av departementene Aube og Marne.

Området som dekkes av disse søknadene ligger innenfor en perimeter avgrenset av lengde- og breddegrader som møtes i punktene definert under ved deres geografiske koordinater, der basismeridianen går gjennom Greenwich:

Punkt	Grader østlig lengde	Grader nordlig bredde
A	1,40	54,20
B	1,60	54,20
C	1,60	54,10
D	1,64	54,10
E	1,64	54,13
F	1,68	54,13
G	1,68	54,10
H	1,80	54,10
I	1,80	54,20
J	2,00	54,20
K	2,00	54,21
L	2,09	54,21
M	2,09	54,19

⁽¹⁾ EUT L 164 av 30.6.1994, s. 3.

Punkt	Grader østlig lengde	Grader nordlig bredde
N	2,08	54,19
O	2,08	54,18
P	2,09	54,18
Q	2,09	54,17
R	2,10	54,17
S	2,10	54,02
T	2,08	54,02
U	2,08	54,01
V	2,05	54,01
W	2,05	54,00
X	1,90	54,00
Y	1,90	53,90
Z	1,70	53,90
AA	1,70	54,00
BB	1,50	54,00
CC	1,50	54,10
DD	1,40	54,10

Innsending av søknader og kriterier for tildeling

De opprinnelige søkerne og eventuelle andre søkere må dokumentere at de oppfyller kravene for tillatelse som fastsatt i artikkel 4 og 5 i dekret 2006-648 av 2. juni 2006 om rettigheter til gruvedrift og underjordisk lagring (fransk rettsidende av 3. juni 2006).

Foretak som ønsker det kan sende inn en konkurrerende søknad innen 90 dager etter at denne melding ble kunngjort (1.6.2010), etter framgangsmåten beskrevet i en kunngjøring om tildeling av tillatelser til utvinning av hydrokarboner i Frankrike, offentliggjort i *De europeiske fellesskaps tidende* C 374 av 30.12.1994, s. 11, og fastsatt ved dekret 2006-648 om rettigheter til gruvedrift og underjordisk lagring (fransk rettsidende av 3. juni 2006).

Eventuelle konkurrerende søknader må sendes til den ansvarlige ministeren for gruvedrift på adressen som er oppgitt nedenfor. Beslutninger om den innledende søknaden og eventuelle konkurrerende søknader vil bli truffet innen to år fra datoen der de franske myndigheter mottar søknaden, dvs. senest 9. oktober 2011.

Krav og vilkår i forbindelse med drift og opphør av drift

Søkere henvises til den franske gruvelovens artikkel 79 og 79.1 og til dekret 2006-649 av 2. juni 2006 om gruvedrift, underjordisk lagring og regler i den forbindelse (fransk rettsidende av 3. juni 2006).

Ytterligere opplysninger kan fås ved henvendelse til Ministère de l'écologie, de l'énergie, du développement durable et de la mer (Direction générale de l'énergie et climat, Direction de l'énergie, Sous-direction de la sécurité d'approvisionnement et des nouveaux produits énergétiques), Grande Arche, Paroi Nord, F-92055 La Défense Cedex, FRANCE (Tlf.: +33 1 408 195 29).

De ovennevnte lover og forskrifter er tilgjengelige på Légifrance:

<http://www.legifrance.gouv.fr>

Innbydelse til å sende inn forslag – EACEA/12/10**2010/EØS/29/12****Programmet "Aktiv ungdom"****Tiltaksområde 4.5 – Støtte til informasjonsaktiviteter for unge og de som er aktive i ungdomsarbeid og ungdomsorganisasjoner**

Formålet med denne innbydelsen er å støtte prosjekter som fremmer informasjons- og kommunikasjonsaktiviteter med en europeisk dimensjon, rettet mot unge og ungdomsledere. De foreslåtte prosjektene må styrke spredning av kvalitetsinformasjon og øke de unges tilgang til informasjon og til forskjellige kommunikasjonskanaler både på nasjonalt og europeisk nivå. Prosjektene skal på lang sikt være rettet mot å oppmuntre unge menneskers deltakelse i det offentlige liv, og hjelpe dem til å oppnå sitt potensial som aktive, ansvarlige europeiske borgere.

De forskjellige formålene og prosjektene, samt kriteriene for tildeling, er kunngjort i den fullstendige teksten i *Den europeiske unions tidende* C 144 av 3.6.2010, s. 35.

Tidsfrist for innsending av søknad er **10. september 2010**.

Detaljerte bakgrunnsdokumenter og søknadsskjemaer er tilgjengelige på følgende nettsider:

http://eacea.ec.europa.eu/youth/funding/2010/call_action_4_5_en.php